

Udskriftsdato: 3. januar 2026

VEJ nr 9582 af 12/07/2023 (Gældende)

Vejledning om næringsdeklaration

Ministerium: Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Journalnummer: Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri,
Fødevarestyrelsen, j.nr. 2020-29-33-00098

Vejledning om næringsdeklaration

Indhold

1. Indledning
2. Anvendelsesområde
3. Hvad er en næringsdeklaration
 - 3.1. Den obligatoriske næringsdeklaration
 - 3.2. Den frivilligt supplerende næringsdeklaration
 - 3.3. Anden næringsdeklaration
4. Definitioner og næringsstofbetegnelser
 - 4.1. Definition af næringsstoffer
 - 4.2. Energi
 - 4.3. Fedt
 - 4.4. Kulhydrat
 - 4.5. Kostfibre
 - 4.6. Protein
 - 4.7. Salt
 - 4.8. Vitaminer og mineraler
 - 4.9. Kan man bruge andre betegnelser eller forkortelser i næringsdeklarationen?
5. Hvordan næringsdeklarationen skal udformes og præsenteres?
 - 5.1. Angivelse af faktisk mængde pr. 100 g eller pr. 100 ml.
 - 5.2. Angivelse af faktisk mængde pr. portion eller pr. forbrugsenhed
 - 5.3. Næringsstofindhold angivet som en procent af referenceindtag
 - 5.3.1. Vitaminer og mineraler
 - 5.3.2. Energi og makronæringsstoffer
 - 5.3.3. Generelt
 - 5.4. Generelle mærkningskrav
 - 5.4.1. Skriftstørrelse
 - 5.4.2. Mærkningssproget
 - 5.5. Krav til format - tabelformat
 - 5.5.1. Undtagelse fra tabelformat
 - 5.6. Ubetydelige mængder
 - 5.7. Supplerende udtryks- og præsentationsformer (grafik eller symboler)
 - 5.7.1. Udtryksformer
 - 5.7.2. Præsentationsformer
 - 5.7.3. Forudsætninger for anvendelse af supplerende udtryksformer
6. Hvilken del af fødevaren skal deklarationen omfatte?
 - 6.1. Fødevaren som den sælges
 - 6.2. Fødevaren i tilberedt stand
 - 6.3. Fødevarer der består af flere delpakninger
7. Hvordan skal oplysninger i næringsdeklarationen beregnes?
 - 7.1. De angivne mængder skal være gennemsnitsværdier
 - 7.1.1. Brug af tabelværdier
 - 7.1.2. Fastsættelse af næringsværdier ved analyse
 - 7.1.3. Kulhydratberegning
 - 7.2. Omregningsfaktorer ved beregning af energi
 - 7.3. Omregningsfaktorer for vitaminer og mineraler
 - 7.4. Tolerancer

- 7.5. Afrunding af næringsdeklarationsværdier
- 7.6. Import fra tredjelande
- 8. Hvilke elementer udløser krav om næringsdeklaration?
 - 8.1. Ernærings- og sundhedsanprisninger
 - 8.1.1. Færdigpakkede fødevarer
 - 8.1.2. Ikke-færdigpakkede fødevarer
 - 8.2. Tilsætning af vitaminer og mineraler
- 9. Undtagelser fra kravet om næringsdeklaration
- 10. Frivillig genttagelse af næringsdeklaration
- 11. Særlige regler for fødevarer undtaget krav om næringsdeklaration
 - 11.1. Frivillig næringsdeklaration af ikke-færdigpakkede fødevarer
 - 11.2. Frivillig næringsdeklaration på alkoholholdige drikkevarer
 - 11.3. Frivillig næringsdeklaration af færdigpakkede fødevarer fritaget krav om næringsdeklaration (bilag V)

Bilag 1: Dagligt referenceindtag af vitaminer og mineraler

Bilag 2: Referenceindtag af energi og visse andre næringsstoffer end vitaminer og mineraler

Bilag 3: Referencestoffer og omregningsfaktorer for vitaminer

Bilag 4: EU-retningslinjer for hvordan man afrunder værdierne i en næringsdeklaration af fødevarer

Bilag 5: Danske retningslinjer om afrunding, der supplerer EU-retningslinjerne

1. Indledning

Denne vejledning handler om, hvordan en virksomhed skal og kan udforme en næringsdeklaration på fødevarer.

Vejledningen er opbygget i kapitler:

- Kapitel 1: Indledning
- Kapitel 2: Anvendelsesområde
- Kapitel 3: Hvad er en næringsdeklaration
- Kapitel 4: Definitioner og næringsstofbetegnelser
- Kapitel 5: Hvordan næringsdeklarationen skal udformes og præsenteres
- Kapitel 6: Hvilken del af fødevaren skal næringsdeklarationen omfatte
- Kapitel 7: Hvordan skal oplysninger i næringsdeklarationen beregnes
- Kapitel 8: Hvilke elementer udløser krav om næringsdeklaration
- Kapitel 9: Undtagelser fra kravet om næringsdeklaration
- Kapitel 10: Frivillig gentagelse af næringsdeklaration
- Kapitel 11: Særlige regler for fødevarer undtaget krav om næringsdeklaration

Meddelelse fra Kommissionen om spørgsmål og svar vedrørende anvendelsen af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1169/2011 om fødevareinformation til forbrugerne (2018/C 196/01) (herafter Kommissionens vejledning) indeholder en række spørgsmål og svar i relation til fortolkningen af næringsdeklarationsreglerne. Spørgsmålene og svarene er inkorporeret i relevante afsnit i vejledningen.

Reglerne om næringsdeklaration findes i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) Nr. 1169/2011 af 25. oktober 2011 om fødevareinformation til forbrugerne m.v. (efterfølgende benævnt som ”fødevareinformationsforordningen”).

Det er som udgangspunkt obligatorisk at næringsdeklarere alle færdigpakkede fødevarer. Nogle færdigpakkede fødevarer er dog fritaget dette krav. Se kapitel 9 i vejledningen. Fritagelsen gælder dog ikke, hvis en fødevare er påført ernærings- eller sundhedsanprisninger. Færdigpakkede fødevarer med ernærings- og sundhedsanprisninger skal altid næringsdeklareres. Læs mere i vejledningens afsnit 8.1.

Hvis en virksomhed tilsætter vitaminer og/eller mineraler til deres produkt, skal produktet altid næringsdeklareres, uanset om fødevaren er færdigpakket eller ikke-færdigpakket. Læs mere i vejledningens afsnit 8.2.

2. Anvendelsesområde

Alle fødevarer, dvs. både færdigpakkede og ikke-færdigpakkede fødevarer, er omfattet af fødevareinformationsforordningen. Reglerne om næringsdeklaration af fødevarer gælder derfor som udgangspunkt også i forhold til alle fødevarer, som er bestemt til den endelige forbruger, herunder fødevarer bestemt til levering til storkøkkener.

Næringsdeklarationsreglerne gælder for modermælkserstatninger og tilskudsblandinger, forarbejdede fødevarer baseret på cerealier og babymad, kosterstatninger til vægtkontrol samt fødevarer til særlige medicinske formål, medmindre der er specifikke regler for næringsdeklaration fastsat i særlovgivningen.

Kosttilskud og naturligt mineralvand er omfattet af specifikke regler om næringsdeklaration i særskilte regelsæt. Disse regler har forrang for næringsdeklarationsreglerne i fødevareinformationsforordningen. Det betyder, at hvor der er fastsat specifikke regler for næringsdeklaration af kosttilskud og/eller naturligt mineralvand, gælder disse regler fremfor de generelle regler om næringsdeklaration af fødevarer i fødevareinformationsforordningen. De generelle regler om næringsdeklaration af fødevarer i fødevareinformationsforordningen supplerer dog de specifikke regler.

Kommissionens vejledning (3.1.1.):

Spørgsmål: Finder bestemmelserne om næringsdeklaration i [fødevareinformations]forordningen anvendelse på alle fødevarer?

Relevante bestemmelser: artikel 29

Svar: Bestemmelserne finder ikke anvendelse på følgende fødevarer, som er omfattet af særskilte bestemmelser om næringsdeklaration:

- kosttilskud
- naturligt mineralvand.

I henseende til fødevarer til specifikke befolkningsgrupper finder [fødevareinformations]forordningen anvendelse uden at tilsidesætte reglerne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 609/2013 eller eventuelle specifikke foranstaltninger i henseende til denne retlige ramme.

Frivillig næringsdeklaration af kosttilskud og naturligt mineralvand i henhold til fødevareinformationsforordningen kan derfor efter de konkrete omstændigheder være vildledende.

Hvis der bruges ernærings- og sundhedsanprisninger, og/eller hvis der tilsættes vitaminer og mineraler til fødevarer, udløser dette krav om næringsdeklaration. Se kapitel 8.

3. Hvad er en næringsdeklaration?

En næringsdeklaration beskriver en fødevares næringsindhold, dvs. hvor meget energi, fødevaren indeholder og fødevarens indhold af bestemte næringsstoffer.

”Næringsdeklaration” er i fødevareinformationsforordningens bilag I, pkt. 1, defineret som en oplysning på en fødevare om:

- a) energiværdien, eller
- b) energiværdi og et eller flere af følgende næringsstoffer:
 - fedt (mættede fedtsyrer, enkeltumættede fedtsyrer og flerumættede fedtsyrer),
 - kulhydrat (sukkerarter, polyoler og stivelse),
 - salt,
 - kostfibre,
 - protein og
 - alle vitaminer og mineraler anført i fødevareinformationsforordningens bilag XIII, del A, punkt 1, når de forekommer i en betydelig mængde som defineret i bilag XIII, del A, punkt 2.

Reglerne for næringsdeklaration er udtømmende, men der skelnes mellem obligatorisk og frivillig næringsdeklaration.

3.1. Den obligatoriske næringsdeklaration

Den obligatoriske næringsdeklaration består af oplysninger om energiværdien, fedt, mættede fedtsyrer, kulhydrat, sukkerarter, protein og salt. Dette fremgår af fødevareinformationsforordningens artikel 30, stk. 1.

Der er krav til, hvilken rækkefølge oplysningerne skal opføres i, og hvorledes de skal præsenteres. Se mere i afsnit 5.5.

Næringsindhold pr. 100 g	
Energi	kJ/kcal
Fedt	g
heraf mættede fedtsyrer	g
Kulhydrat	g
heraf sukkerarter	g

Protein	g
Salt	g

Det er obligatorisk at næringsdeklarere færdigpakkede fødevarer. Der er dog enkelte undtagelser. Se kapitel 9.

Eksempel på obligatorisk næringsdeklaration:

Franskbrød

Næringsindhold pr. 100 g	
Energi	1118 kJ/ 265kcal
Fedt	4,3 g
heraf mættede fedtsyrer	1,1 g
Kulhydrat	47 g
heraf sukkerarter	0,5 g
Protein	7,5 g
Salt	1,3 g

Bemærkninger til eksemplet ovenfor:

Selv om kostfiber ikke er deklareret, skal energibidraget fra kostfiber regnes med (her er regnet med 4 g kostfiber = 32 kJ/8 kcal). Se side for omregningsfaktor side 40-41.

Se også kapitel 8, der beskriver, hvilke situationer, der udløser krav om næringsdeklaration.

3.2. Den frivilligt supplerende næringsdeklaration

Den obligatoriske næringsdeklaration kan udvides med oplysning om ét eller flere af disse næringsstoffer:

- enkeltumættede fedtsyrer,
- flerumættede fedtsyrer,
- polyoler,
- stivelse,
- kostfibre og
- vitaminer og mineraler, såfremt disse vitaminer og mineraler er i fødevaren i en betydelig mængde (se vejledningens afsnit 4.8).

Dette fremgår af fødevareinformationsforordningens artikel 30, stk. 2.

Det er ikke muligt frivilligt at angive flere næringsstoffer i næringsdeklarationen end de ovenfor oplyste. Det er derfor ikke tilladt at angive f.eks. transfedtsyrer, organiske syrer eller lignende i næringsdeklarationen.

Næringsindhold pr. 100 g	
Energi	kJ/kcal
Fedt	g
heraf	
- Mættede fedtsyrer	g
- Enkeltumættede fedtsyrer	g
- Flerumættede fedtsyrer	g
Kulhydrat	g
heraf sukkerarter	g
Kostfibre	g
Protein	g
Salt	g

Kommissionens vejledning (3.3.5.):

Spørgsmål: Er det muligt at mærke indholdet af bestanddele af næringsstoffer, der angives på frivilligt grundlag, f.eks. »omega 3-fedtsyrer«, som bestanddele af enkeltumættede fedtsyrer?

Relevante bestemmelser: artikel 30

Svar: Nej. Næringsdeklarationen er en lukket liste over energiværdier og næringsstoffer, og der kan ikke tilføjes yderligere oplysninger om det ernæringsmæssige indhold (se dog punkt 3.3.2. i Kommissionens vejledning).

Se eventuelt også afsnit 8.1.1. i denne vejledning.

For så vidt angår de næringsstoffer, som virksomheder på frivillig basis har mulighed for at udvide næringsdeklarationen med, er det muligt for virksomheder at vælge kun at angive de næringsstoffer, som er relevante for deres produkt. Det vil eksempelvis ikke være relevant at skrive indholdet af flerumættede fedtsyrer i en almindelig læskedrik, der primært indeholder sukkerarter.

3.3. Anden næringsdeklaration

Som supplement til den obligatoriske næringsdeklaration er det også muligt at gentage visse elementer af næringsdeklarationen på forsiden af pakningen (i det primære synsfelt). Se kapitel 10.

I følgende tilfælde er der også særlige bestemmelser og/eller undtagelser fra den almindelige næringsdeklaration:

- frivillig næringsdeklaration af ikke-færdigpakkede fødevarer, se afsnit 11.1.
- frivillig næringsdeklaration af alkoholholdige drikkevarer, se afsnit 11.2.

Der må ikke bruges andre former for næringsdeklaration end dem, der er i fødevareinformationsforordningen. De næringsdeklarationer, der f.eks. kræves i USA og Canada, må derfor ikke stå på mærkningen/emballagen.

Kommissionens vejledning (3.3.10.):

Spørgsmål: Hvis produkterne er bestemt til salg i mere end et land, er det da muligt at angive næringsdeklarationen i det format, der kræves i USA og Canada, ud over næringsdeklarationen, der opfylder kravene i forordningen?

Relevante bestemmelser: artikel 30, 34 og 36, bilag XIV og XV

Svar: Nej. En næringsdeklaration i det format, der kræves i USA og Canada, opfylder ikke EU-kravene, da både obligatoriske og frivillige oplysninger skal være i overensstemmelse med [fødevareinformations]forordningens bestemmelser. En sådan mærkning kan også vildlede forbrugeren som følge af de forskellige omregningsfaktorer, der anvendes i USA til at beregne energiværdien og mængden af næringsstoffer.

4. Definitioner og næringsstoff betegnelser

Dette afsnit omhandler definitioner og yderligere beskrivelser af de næringsstoffer, som enten skal eller kan indgå i næringsdeklarationen, eller som har betydning for udarbejdelse af næringsdeklarationen. Under de enkelte næringsstoffer er desuden samlet de oplysninger, som man skal være opmærksom på i forhold til udarbejdelse af deklarationen, f.eks. hvad de enkelte næringsstoffer omfatter, hvordan de skal betegnes, m.v.

4.1. Definition af næringsstoffer

Næringsstof: Protein, kulhydrat, fedt, kostfibre, natrium, vitaminer og mineraler som er opført i nr. 1, del A, i bilag XIII til fødeinformationsforordningen, samt stoffer, der tilhører eller er bestanddel af en af disse kategorier. Dette fremgår af artikel 2, stk. 2, litra s, i fødevareinformationsforordningen.

I fødevareinformationsforordningens bilag I er der desuden fastsat følgende definitioner:

Fedt: Det samlede indhold af lipider, herunder phospholipider.

Mættede fedtsyrer: Fedtsyrer uden dobbeltbindinger.

Transfedtsyrer: Fedtsyrer med mindst én ikke-konjugeret (dvs. afbrudt af mindst én methylen-gruppe) kulstof-kulstof-dobbeltbinding i transkonfigurationen.

Enkeltumættede fedtsyrer: Fedtsyrer med én cis-dobbeltbinding.

Flerumættede fedtsyrer: Alle fedtsyrer med to eller flere cis, cis-methylen-afbrudte dobbeltbindinger.

Kulhydrat: Ethvert kulhydrat som nedbrydes i menneskets stofskifte, herunder polyoler.

Sukkerarter: Alle mono- og disaccharider fra fødevarer med undtagelse af polyoler.

Polyoler: Alkoholer der indeholder mere end to hydroxylgrupper.

Protein: Proteinindholdet beregnet efter formelen: protein = totalt Kjeldahl-nitrogen x 6,25.

Salt: Salt svarende til indholdet beregnet efter formelen: salt = natrium x 2,5.

Kostfibre: Kulhydratpolymerer med tre eller flere monomere enheder, der hverken fordøjes eller optages i tyndtarmen hos mennesker, og som tilhører en af følgende kategorier:

- spiselige kulhydratpolymerer, der forekommer naturligt i fødevarer, som de indtages
- spiselige kulhydratpolymerer fra råvarer til fødevarer, der er fremkommet ved fysiske enzymatiske eller kemiske metoder, og som har en positiv fysiologisk virkning, der er påvist ved almindeligt anerkendt videnskabelig dokumentation
- spiselige syntetiske kulhydratpolymerer, som har en positiv fysiologisk virkning, der er påvist ved almindeligt anerkendt videnskabelig dokumentation

4.2. Energi

Alle energigivende stoffer (fedt, protein, kulhydrat, kostfibre, alkohol og organisk syre) skal indgå i energiberegningen, uanset om de står i deklarationen eller ej.

Det betyder, at selvom f.eks. kostfibre ikke er obligatorisk at deklarere, skal energibidraget fra kostfibre indgå i energiberegningen. Selvom f.eks. alkohol og organiske syrer ikke må stå i næringsdeklarationen, skal energibidraget indgå i den deklarerede energiværdi. Virksomheden skal dog vurdere, om indholdet af organiske syrer er uden betydning set i forhold til produktets energiindhold. F.eks. vil 1 g organisk syre pr. 100 g i en ost 45+ være uden væsentlig betydning for produktets energiindhold, medens 1 g organisk syre pr. 100 g i et ”energifattigt” produkt derimod kan have en betydning. Se eventuelt afsnit 7.1.3.

De energiomregningsfaktorer, der skal benyttes, fremgår af fødevareinformationsforordningens bilag XIV og er beskrevet i vejledningens afsnit 7.2.

4.3. Fedt

Fedt omfatter alle lipider; dvs. alle mono-, di- og triglycerider, phospholipider, transfedtsyrer, frie fedtsyrer og andre fedtstoffer (f.eks. kolesterol og plantesteroler). Brug af tilsætningsstoffer (f.eks. mono- og diglycerider af fedtsyrer) skal også medregnes.

Glycerol i fri form (E 422) er ikke fedt, men et polyol.

”Salatrim” hører med til definitionen af fedt. Salatrim er en forkortelse for kort- og langkædede acyltriglyceridmolekyler og har en anden omregningsfaktor end de andre fedtstoffer (se afsnit 7.2).

Det er ikke tilladt at deklarere delelementer af fedt (f.eks. salatrim eller kolesterol).

Fedtsyrer

Det er obligatorisk at deklarere indholdet af mættede fedtsyrer. Det er frivilligt at deklarere enkeltumættede fedtsyrer og flerumættede fedtsyrer.

Summen af fedtsyrer giver ikke nødvendigvis samme værdi som summen af totalt fedt. Dette skyldes, at glyceroldelen ikke skal regnes med i fedtsyredelen, men indgår i mængden af totalt fedt.

Ved deklaration af fedtsyrer skal betegnelserne være ”mættede fedtsyrer”, ”enkeltumættede fedtsyrer” og ”flerumættede fedtsyrer”, og ikke f.eks. ”mættet fedt”.

Man må ikke deklarere et indhold af transfedtsyrer, men et eventuelt indhold af transfedtsyrer skal indgå i den samlede mængde deklareret fedt.

4.4. Kulhydrat

”Kulhydrat” er den mængde kulhydrat, som nedbrydes i menneskets stofskifte, herunder polyoler. Definitionen omfatter ikke alt kulhydrat i kemisk forstand, men kun de kulhydrater, der bliver nedbrudt i tyndtarmen og omsættes. Kostfibre er derfor ikke omfattet af definitionen.

Sukkerarter

”Sukkerarter” omfatter alle mono- og disaccharider i fødevarer med undtagelse af polyoler. ”Sukker” omfatter alle sukkerarter.

Ved deklaration af sukkerindhold skal man deklarere ”sukkerarter” og ikke ”sukker”. Det er ikke tilladt at deklarere de forskellige typer af sukkerarter (f.eks. glukose eller fruktose) eller delelementer af sukkerarterne. ”Sukkerarter” dækker over det samlede indhold af sukkerarter (både naturligt forekommende sukkerarter og tilsatte sukkerarter). ”Tilsat sukker” eller ”naturlig sukker” må ikke stå særskilt i næringsdeklarationen og heller ikke som fodnote hertil.

Polyoler

”Polyoler” hører under definitionen på kulhydrat og er alkoholer, der indeholder mere end to hydroxylgrupper. Polyoler (også kaldet sukkeralkoholer) er en hydrogenet form for kulhydrat, hvis carbonyl-

gruppe er blevet reduceret til en primær eller sekundær hydroxylgruppe. Mængden af polyoler kan deklareres.

”Erythritol” er et polyol. Erythritol kan ikke deklareres i sig selv, men har betydning for beregning af produktets energiindhold (se afsnit 7.2).

Hvis et produkt indeholder erythritol, og man frivilligt deklarerer polyoler, skal erythritol medregnes.

Stivelse

”Stivelse” hører under definitionen på kulhydrat. Stivelse er et polysaccharid bestående af glukoseenheder. Stivelse udgør størstedelen af det fordøjelige kulhydrat i kosten. Resistent stivelse, som ikke fordøjes eller optages i tyndtarmen, er ikke omfattet af definitionen, men hører til under definitionen på kostfibre.

4.5. Kostfibre

Kostfibre er ikke omfattet af definitionen på kulhydrat, selvom de i kemisk forstand er kulhydrater. Indhold af kostfibre skal derfor deklareres separat. Se definitionen af kostfibre i afsnit 4.1.

For at kunne falde ind under definitionen på kostfibre, er det en forudsætning, at stoffet har en tilstrækkeligt dokumenteret gavnlig fysiologisk effekt.

Ifølge Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA) er de primære typer af kostfibre:

- **Non-stivelse-polysaccharider (NSP):** cellulose, hemicellulose, pectiner og hydrocolloider (f.eks. gummi, planteslimstoffer og beta-glucaner)
- **Resistente oligosaccharider:** fructo-oligosaccharider (FOS), galacto-oligosaccharider (GOS) og andre resistente oligosaccharider
- **Resistent stivelse** bestående af fysisk indkapslet stivelse, nogle typer af rå stivelsesgranulater og retrograderet amylose samt nogle typer af kemisk/fysisk modificeret stivelse
- **Lignin**, som ikke er et kulhydrat, regnes med til kostfibre, hvis det er naturligt forbundet til de polysaccharider, der er omfattet af kostfiberdefinitionen.

Dette er beskrevet i EFSA’s “Scientific Opinion on Dietary Reference Values for carbohydrates and dietary fibre”¹. Se også EU-retningslinjer for analysemetoder til brug for myndighedernes kontrol af deklaration af kostfiber².

Der skal beregnes energi af produktets kostfiberindhold, uanset om kostfibre er deklareret eller ej (se afsnit 7.2). Det er ikke tilladt at deklarere delelementer af kostfiber.

4.6. Protein

Proteinindholdet skal beregnes efter formlen: ”protein = totalt Kjeldahl nitrogen x 6,25”. Det vil sige, at faktoren 6,25 skal bruges i alle tilfælde.

Det er ikke tilladt at bruge mere specifikke omregningsfaktorer for protein for nogle fødevarergrupper (f.eks. mælk). Mange tabelværdier for protein benytter andre faktorer, hvilket man skal være opmærksom på, hvis man deklarerer ud fra tabelværdier.

Det er ikke tilladt at deklarere delelementer af protein (f.eks. aminosyrer).

4.7. Salt

Salt er defineret som svarende til indholdet beregnet efter formelen: $\text{salt} = \text{natrium} \times 2,5$. Definitionen på "salt" gælder i næringsdeklarationssammenhæng og bestemmer derfor ikke, hvad der kan deklareres som "salt" i f.eks. ingredienslisten.

Saltindholdet skal deklareres som "salt" og ikke længere som "natrium". Det skyldes, at forbrugerne forstår betegnelsen "salt" bedre, og at de officielle kostanbefalinger bruger samme betegnelse.

"Salt"-angivelsen skal beregnes efter formelen: $\text{salt} = \text{natrium} \times 2,5$, hvor natrium dækker over både naturligt og tilsat natrium (inklusive den mængde, der kommer fra tilsætningsstoffer). Det er derfor ikke kun natriumchlorid (NaCl), der indgår i beregningen.

Kommissionens vejledning (3.2.4.):

Spørgsmål: Mængden af »salt« angivet i den obligatoriske næringsdeklaration beregnes efter formelen: $\text{salt} = \text{natrium} \times 2,5$. Skal al natrium i enhver ingrediens, f.eks. natriumsaccharinat og natriumascorbat, medtages i denne beregning?

Relevante bestemmelser: bilag I, punkt 11

Svar: Ja, det tilsvarende saltindhold skal altid udledes af fødevarens samlede natriumindhold ved formelen: $\text{salt} = \text{natrium} \times 2,5$.

Hvis saltindholdet udelukkende er naturligt natrium, må det stå i en erklæring tæt på næringsdeklarationen. F.eks. på mælk, hvor der deklareres 0,1 g salt, kan der stå: "Saltindholdet skyldes udelukkende naturligt indhold af natrium".

Eksempel på næringsdeklaration med supplerende erklæring for salt:

Sødmælk

Næringsindhold pr. 100 ml	
Energi	262 kJ/ 63 kcal
Fedt	3,5 g
heraf mættede fedtsyrer	2,3 g
Kulhydrat	4,5 g
heraf sukkerarter	4,5 g
Protein	3,3 g

Salt*	0,12 g
-------	--------

*Saltindholdet skyldes udelukkende naturligt indhold af natrium i produktet.

Hvis en fødevare er tilsat en ingrediens, som er tilsat salt/natrium, må erklæringen ikke bruges. F.eks. et bønneprodukt tilsat ost, hvor bønnerne kun har et naturligt natriumindhold, men osten er tilsat natrium.

Kommissionens vejledning (3.2.3.):

Spørgsmål: Hvornår kan erklæringen om, at saltindholdet udelukkende skyldes forekomsten af naturligt forekommende natrium, anvendes.

Relevante bestemmelser: Artikel 30, stk. 1

Svar: Erklæringen om, at saltindholdet udelukkende skyldes forekomsten af naturligt forekommende natrium, kan eventuelt anbringes i nær tilknytning til næringsdeklarationen for fødevarer, der ikke er tilsat salt, f.eks. mælk, grøntsager, kød og fisk. Såfremt saltindholdet er blevet tilsat under forarbejdningen eller i forbindelse med tilsætningen af ingredienser, der indeholder salt, f.eks. skinke, ost, oliven, ansjoser mv., må erklæringen ikke anvendes.

4.8. Vitaminer og mineraler

De vitaminer og mineraler, som er listet i fødevarereinformationsforordningens bilag XIII, del A, pkt. 1 - og som er gengivet i vejledningens bilag 1 - kan deklarerer, hvis de er i fødevaren i en betydelig mængde.

Vitaminer og mineraler skal stå med samme betegnelse som i vejledningens bilag 1. Dette gælder også for "folsyre", selvom produktet ikke er tilsat kilden folsyre, men har et naturligt indhold af folat.

Definition af betydelig mængde

En "betydelig mængde" er forskellig afhængig af produkttype. Definitionen på betydelig mængde fremgår af fødevarereinformationsforordningens bilag XIII, del A, pkt. 2, og udgør:

- for andre fødevarer end drikkevarer: et indhold af vitaminet/mineralet på mindst 15 % af næringsstofreferenceværdierne (i vejledningens bilag 1) pr. 100 g/100 ml eller pr. portion, hvis pakken kun indeholder én portion.
- for drikkevarer: et indhold af vitaminet/mineralet på mindst 7,5 % af næringsstofreferenceværdierne pr. 100 ml eller 15 % af næringsstofreferenceværdierne pr. portion, hvis pakken kun indeholder én portion.

For enkeltportionspakninger over 100 g/100 ml er det tilladt at deklarerer indhold af vitaminer og mineraler, selvom kravet pr. 100 g/100 ml ikke er opfyldt, hvis der er mindst 15 % af referenceindtaget i enkeltportionspakningen. Pakninger af samme produkt med mere end én portion, vil ikke kunne næringsdeklarerer (eller anbringes) på samme måde som enkeltportionspakningerne.

Virksomheden skal vurdere, om der reelt er tale om enkeltportionspakninger. Man kan derfor ikke lave nye portionsstørrelser eller store enkeltportionspakninger med det eneste formål at kunne deklarere indhold af vitaminer og mineraler.

Den deklarerede mængde er det samlede indhold af vitaminer og mineraler

Den deklarerede mængde af vitaminer og mineraler skal være den samlede mængde af tilsat (både indirekte og direkte tilsat) og naturligt indhold i produktet. Indholdet fra tilsætningsstoffer (f.eks. farvestoffet riboflavin eller konserveringsmidlet tocopherol) skal regnes med i den deklarerede mængde. Omregningsfaktorer og referencestoffer er beskrevet i afsnit 7.3 og bilag 3 i vejledningen, og for mere om tilsætning af vitaminer og mineraler se afsnit 8.2.

4.9. Kan man bruge andre betegnelser eller forkortelser i næringsdeklarationen?

I deklarationen skal der bruges de betegnelser, der er brugt i fødevareinformationsforordningens bilag XV (f.eks. "sukkerarter" og ikke "sukker"). For vitaminer og mineraler skal anvendes de betegnelser, der fremgår af fødevareinformationsforordningens bilag XIII. Det er ikke muligt at benytte forkortelser, og det er heller ikke muligt at angive supplerende oplysninger i forbindelse med betegnelserne, som f.eks. "naturligt", "vandopløseligt", o.l.

Obligatoriske oplysninger skal angives i ord og tal. Det er derfor ikke muligt at bruge ikoner eller symboler alene som betegnelser for energi og næringsstoffer, da dette skal anføres ved ord. Det generelle princip om, at obligatoriske oplysninger skal angives i ord og tal, finder også anvendelse, hvis oplysningerne gives på frivillig basis. Dette fremgår af fødevareinformationsforordningens artikel 9, stk. 2.

Kommissionens vejledning (3.5.1.):

Spørgsmål: Kan ikoner alene anvendes til at symbolisere næringsstoffer og/eller energiværdien i stedet for ord?

Relevante bestemmelser: artikel 34, bilag XV

Svar: Nej. Obligatoriske og frivillige oplysninger om det ernæringsmæssige indhold skal angives i et bestemt format, og energiværdier og næringsstoffer skal anføres ved ord.

Det generelle princip om, at obligatoriske oplysninger skal angives i ord og tal, finder også anvendelse, hvis oplysningerne om det ernæringsmæssige indhold tilvejebringes på frivillig basis. Piktogrammer og symboler kan anvendes som et supplement.

Hvis der bruges symboler eller andre udtryksformer som supplement til næringsdeklarationen, skal disse være i overensstemmelse med kravene i fødevareinformationsforordningens artikel 35 (se afsnit 5.7).

5. Hvordan næringsdeklarationen skal udformes og præsenteres

Der er krav til den måde mængden af energi og næringsstoffer kan angives på. Det vil sige:

- næringsstofferne enhed (gram, mg eller µg),
- mængden af fødevaren (pr. 100 g/100 ml eller pr. portion/forbrugsenhed) og
- procentvis mængde af et referenceindtag.

Kommissionens vejledning (3.4.1.):

Spørgsmål: Hvilke udtryksformer til de obligatoriske oplysninger i næringsdeklarationen findes der?

Relevante bestemmelser: artikel 32 og 33 og bilag XIII og XV

Svar: Mængderne af fedt, mættede fedtsyrer, kulhydrater, sukkerarter, protein og salt skal udtrykkes i gram (g) pr. 100 g eller pr. 100 ml, og energiværdien i kilojoules (kJ) og kilokalorier (kcal) pr. 100 g eller pr. 100 ml af fødevaren.

De kan desuden angives pr. portion eller pr. forbrugsenhed af fødevaren. Portionen eller forbrugsenheden skal være letgenkendelig for forbrugeren, den skal anføres på etiketten i nær tilknytning til næringsdeklarationen, og antallet af portioner eller enheder i pakningen skal angives på etiketten.

Energiværdien og mængden af fedt, mættede fedtsyrer, kulhydrat, sukkerarter, protein og salt kan desuden også udtrykkes som en procentdel af de referenceindtag, der er fastsat i nedenstående tabelexempel pr. 100 g eller pr. 100 ml. Foruden eller i stedet for en sådan deklaration pr. 100 ml eller pr. 100 g kan procentdelene af referenceindtagene udtrykkes pr. portion eller pr. forbrugsenhed.

Såfremt procentdelene af referenceindtagene udtrykkes pr. 100 g eller pr. 100 ml, skal næringsdeklarationen indeholde følgende erklæring: »Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8400 kJ/2000 kcal)«.

I forbindelse med ikke-færdigpakkede fødevarer er det tilstrækkeligt at angive oplysningerne i næringsdeklarationen pr. portion eller pr. forbrugsenhed.

Tabelexempel:

Energi eller næringsstof	Referenceindtag
Energi	8 400 kJ/2 000 kcal
Fedt i alt	70 g
Mættede fedtsyrer	20 g
Kulhydrat	260 g
Sukkerarter	90 g
Protein	50 g
Salt	6 g

5.1. Angivelse af faktisk mængde pr. 100 g eller pr. 100 ml

Energiværdien og mængden af næringsstoffer i den obligatoriske næringsdeklaration skal stå pr. 100 g/100 ml, så forbrugeren nemt kan sammenligne indholdet med andre fødevarer. Dette fremgår af fødevareinformationsforordningens artikel 32, stk. 2.

Udover en angivelse pr. 100 g eller pr. 100 ml, kan man frivilligt oplyse om mængden pr. portion/forbrugsenhed (se afsnit 5.2).

Man kan næringsdeklare fødevarer i flydende form (f.eks. drikkevarer og vegetabilske olier) pr. 100 ml. Flydende produkter kan også næringsdeklarerer pr. 100 g. Faste og halvfaste fødevarer bør næringsdeklarerer pr. 100 g. Det gælder også for produkter såsom yoghurt (dog ikke drikkeyoghurt) og is.

Der skal bruges de måleenheder, der fremgår af bilag XV og bilag XIII i fødevareinformationsforordningen. Dette fremgår af fødevareinformationsforordningens artikel 32, stk. 1. Energiværdien skal angives i både "kJ" og "kcal". Dvs. at værdien ikke udelukkende kan angives i enten "kJ" eller "kcal". Værdien i "kJ" skal stå før "kcal". Indholdet af et vitamin/mineral skal deklarerer med måleenheden brugt i vejledningens bilag 1. Disse måleenheder skal også bruges ved frivillig deklaration af faktisk mængde pr. portion/forbrugsenhed.

Eksempel på obligatorisk næringsdeklaration med supplerende oplysning om kostfiber:

Rugbrød, fuldkorn

Næringsindhold pr. 100 g	
Energi	869 kJ 206 kcal
Fedt	1,2 g
heraf mættede fedtsyrer	0,2 g
Kulhydrat	39 g
heraf sukkerarter	3,1 g
Kostfibre	8,5 g
Protein	5,5 g
Salt	1,3 g

5.2. Angivelse af faktisk mængde pr. portion eller pr. forbrugsenhed

Som supplement til pr. 100 g/100 ml kan man frivilligt angive energiværdien og mængden af næringsstoffer pr. portion/forbrugsenhed.

Muligheden for at deklare indhold af energi og næringsstoffer pr. portion eller pr. forbrugsenhed er beskrevet i fødevareinformationsforordningens artikel 33.

Hvis indholdet pr. portion/forbrugsenhed bruges, skal størrelsen af portionen/forbrugsenheden (g/ml) stå tæt på næringsdeklarationen, og antallet af portioner/forbrugsenheder skal stå på pakningen. Det gælder også, hvis pakningen kun indeholder én portion. På en enkeltportionspakning skal det være tydeligt, at en portion omfatter hele pakningens indhold.

Eksempel på næringsdeklaration med supplerende oplysning om næringsindhold pr. portion:

Chokoladebar

Næringsindhold		
	pr. 100 g	pr. portion (1 stk. = 70 g)
Energi	1902 kJ/ 453 kcal	1331 kJ/ 317 kcal
Fedt	19 g	13 g
heraf mættede fedtsyrer	10 g	7,0 g
Kulhydrat	67 g	47 g
heraf sukkerarter	65 g	46 g
Protein	3,5 g	2,5 g
Salt	0,55 g	0,39 g

Bemærkninger til eksemplet ovenfor:

Man skal angive den anvendte portion i nærheden samt angive antallet af portioner i pakningen.

Ved gentagelse af næringsdeklarationen skal størrelsen på den anvendte portion/forbrugsenhed stå i nær tilknytning til både den gentagne næringsdeklaration og den obligatoriske næringsdeklaration. For ikke-færdigpakkede fødevarer skal oplysningerne fremgå samme sted, som næringsdeklarationsoplysningerne gives (f.eks. på menuer og skilte).

En forbrugsenhed kan være hele indholdet i en pakke (f.eks. en enkeltindpakket chokoladebar) eller én ud af flere enheder i pakningen (f.eks. én kiks eller én skive pålæg). En forbrugsenhed kan således være én kiks, mens der i en portion kan være flere kiks.

Kommissionens vejledning (3.4.6.):

Spørgsmål: Hvad er en forbrugsenhed? Kan piktogrammer anvendes til at definere en portion? Kan symbolet $\approx$ eller $\sim$, der betyder »tilnærmelsesvis lig med«, anvendes til at angive antallet af portioner i en pakke?

Relevante bestemmelser: artikel 33

Svar: »Forbrugsenheden« skal være letgenkendelig for forbrugeren og skal kunne forbruges enkeltvis. En enkelt forbrugsenhed er ikke nødvendigvis en portion. F.eks. kan et stykke chokolade fra en plade chokolade være en forbrugsenhed, men portionen kan omfatte mere end ét stykke chokolade.

Symboler eller piktogrammer kan anvendes til at definere portionen eller forbrugsenheden. Forordningen stiller kun krav om, at forbrugsenheden eller portionen skal være letgenkendelig og anføres på etiketten. De anvendte symboler eller piktogrammer skal være let forståelige for forbrugeren, og de må ikke være vildledende.

Mindre variationer i antallet af forbrugsenheder eller portioner i et produkt kan angives ved hjælp af de relevante symboler før antallet af portioner eller forbrugsenheder.

Der er ikke fastsat portionsstørrelser i reglerne, men portionen/forbrugsenheden skal være let genkendelig for forbrugeren og må ikke vildlede. Forbuddet mod vildledning betyder, at markedsføringen ikke må skabe en forventning om, at forbrugeren får noget andet (mere eller mindre), end forbrugeren rent faktisk får.

Læs mere i mærkningsvejledningens kapitel 17 om vildledning generelt.

Der er stor forskel på, hvad en typisk forbruger indtager af en bestemt fødevarer/fødevarerkategori ad gangen. Det afhænger f.eks. af alder, køn, aktivitetsniveau og vaner. De officielle kostanbefalinger er baseret på kosten som helhed, og derfor er der ikke officielle anbefalinger for enkelte produkttyper.

Portionsangivelser ("1 portion" eller "pr. portion") er typisk ikke vildledende, hvis fødevareren reelt er pakket som én individuel portion (f.eks. én kiks eller én müslibar), da forbrugeren umiddelbart kan se, hvor stor portionen er. Størrelsen af portionen/forbrugsenheden (g/ml) skal altid stå tæt på næringsdeklarationen.

Ved portionsangivelse på pakninger, der indeholder flere portioner, hvor portionerne ikke er færdigpakket som enkeltportioner (f.eks. større flasker sodavand eller pakker med morgenmadsprodukter), vil der være risiko for vildledning.

5.2.1. Kan deklarationen angives pr. portion/forbrugsenhed alene?

I nogle tilfælde er det muligt at deklarere pr. portion/forbrugsenhed alene. Dette gælder ved frivillig gentagelse af næringsdeklarationen i det primære synsfelt (se kapitel 10) og ved brug af den frivillige, forkortede næringsdeklaration på ikke-færdigpakkede fødevarer (se afsnit 11.1).

Næringsdeklarationsoplysninger, der står i den forkortede version på ikke-færdigpakkede fødevarer (f.eks. på en sandwich eller et måltid, der er indpakket for at blive solgt direkte til forbrugeren), kan derfor gives for hele produktet/måltidet (som en portion).

Hvis man vælger at bruge den fulde næringsdeklaration på ikke-færdigpakkede fødevarer, kan en deklaration pr. portion/forbrugsenhed alene stå som supplement til næringsdeklarationen pr. 100 g/100 ml.

Oversigt over muligheder for angivelse pr. portion alene:

Situation	Hvad kan angives pr. portion eller pr. forbrugsenhed alene?	Vilkår
Gentagelse af næringsdeklaration i det primære synsfelt på en færdigpakket fødevarer (angivelse af energi eller energi sammen med fedt, mættede fedtsyrer, sukkerarter og salt (se kapitel 10))	– Mængde af næringsstoffer (gram) – Mængde af energi og næringsstoffer i procent af referenceindtag*	Energiværdien (kJ/kcal) skal udtrykkes både pr. 100 g/ml og pr. portion/forbrugsenhed. Hvis virksomheden vil angive mængderne i procent af referenceindtag pr. portion/forbrugsenhed, skal mængderne også gives i kJ/kcal og gram pr. portion/forbrugsenhed.
Den forkortede version af næringsdeklarationen (energi eller energi, fedt, mættede fedtsyrer, sukkerarter og salt) angives på ikke-færdigpakkede fødevarer (se afsnit 11.1)	– Mængde af energi (kJ/kcal) eller energi (kJ/kcal) og næringsstoffer (gram) – Mængde af energi eller energi og næringsstoffer i procent af referenceindtag*	Hvis virksomheden vil angive mængderne i procent af referenceindtag pr. portion/forbrugsenhed, skal mængderne også gives i kJ/kcal og gram pr. portion/forbrugsenhed.

*Energiværdien og mængden af næringsstoffer i procent af referenceindtag kan i alle tilfælde angives pr. portion/forbrugsenhed alene (se afsnit 5.3).

5.3. Næringsstofindhold angivet som en procentdel af referenceindtag

Som supplement til mængden pr. 100 g/100 ml kan energiværdien og mængden af visse næringsstoffer angives som en procentdel af referenceindtaget. Dette fremgår af fødevarereinformationsforordningens artikel 32, stk. 4.

Hvis en virksomhed vælger at deklarere vitaminer/mineraler, er det obligatorisk at angive mængden som en procentdel af referenceindtaget. Dette fremgår af fødevarereinformationsforordningens artikel 32, stk. 3.

Energi- og næringsstofindholdet i procent af et referenceindtag henviser til, hvor meget man får af næringsstoffet i forhold til et fastsat referenceindtag.

Eksempel på næringsdeklaration med frivillig supplerende oplysning om indhold i procent af referenceindtag pr. 100 g:

Torskerogn, konserver

Næringsindhold		
	pr. 100 g	Procent af referenceindtag* pr. 100 g
Energi	416 kJ/ 99 kcal	5 %
Fedt	3,7 g	5 %
heraf mættede fedtsyrer	0,4 g	2 %
Kulhydrat	2,7 g	1 %
heraf sukkerarter	0 g	0 %
Protein	1,4 g	28 %
Salt*	1,2 g	20 %

*Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8400 kJ/200 kcal).

Bemærkninger til ovennævnte eksempel:

Det er påkrævet at tilføje følgende erklæring: "Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8 400 kJ/2000 kcal)".

5.3.1. *Vitaminer og mineraler*

Ved deklaration af vitaminer og mineraler er det obligatorisk – udover oplysningerne om mængden pr. 100 g eller 100 ml – at angive indholdets procentdel af det daglige referenceindtag. Procentdelen af referenceindtag skal angives pr. 100 g eller 100 ml af fødevaren og kan suppleres med pr. portion/forbrugsenhed. Dette fremgår af fødevareinformationsforordningens artikel 32, stk. 3, samt artikel 33, stk. 1, litra b.

Eksempel på næringsdeklaration med angivelse af vitaminer og mineraler:

Grøntsags-juice

Næringsindhold		
	pr. 100 ml	Procent af referenceindtag pr. 100 ml
Energi	234 kJ/ 55 kcal	
Fedt	< 0,5 g	

heraf mættede fedtsyrer	< 0,1 g	
Kulhydrat	9,2 g	
heraf sukkerarter	< 0,5 g	
Protein	2,1 g	
Salt	0,4 g	
Folsyre	37,5 µg	19 %
Vitamin C	14 mg	18 %
Kalium	430 mg	22 %

Bemærkninger til eksemplet ovenfor:

Deklaration af mængde i % af referenceindtag pr. 100 ml er obligatorisk. I energiberegning er indgået 1,7 g kostfiber (13,6 kJ / 3,4 kcal) og 1 g organisk syre (13 kJ / 3 kcal). Energibidrag fra fedt er beregnet ud fra 0,4 g.

Referenceindtaget for vitaminer og mineraler står i fødevareinformationsforordningens bilag XIII, del A, pkt. 1 og er gengivet i vejledningens bilag 1. Det er ikke tilladt at bruge andre værdier end disse. Værdierne er til mærkningsbrug og er ikke anbefalinger for indtag eller et udtryk for et dagligt behov.

Referenceindtaget for ”folsyre” gælder folat generelt og ikke kun for kilden ”folsyre”. I næringsdeklarationen skal man bruge betegnelsen ”folsyre”, og den skal omfatte alle kilder til folat. Se afsnit 4.8 om vitaminer og mineraler generelt.

For fødevarer, hvor der er særregler, kan der være specifikke værdier for referenceindtag for vitaminer og mineraler til mærkningsbrug (f.eks. for forarbejdede fødevarer baseret på cerealier og babymad til spædbørn og småbørn). Hvis der ikke er særlige værdier i særregler, gælder værdierne i fødevareinformationsforordningens bilag XIII, del B, som er gengivet i vejledningens bilag 1 (se kapitel 2).

5.3.2. Energi og makronæringsstoffer

Udover deklARATION af mængden af energi (kJ/kcal) og næringsstoffer i gram pr. 100 g/100 ml, kan mængderne (kun for energi, fedt, mættede fedtsyrer, kulhydrat, sukkerarter, protein og salt) angives som en procentdel af et referenceindtag. Dette fremgår af fødevareinformationsforordningens artikel 32, stk. 4. Referenceindtag for energi og de andre næringsstoffer står i forordningens bilag XIII, del B, og er gengivet i vejledningens bilag 2. Det er ikke tilladt at bruge andre værdier end disse. Værdierne er til mærkningsbrug og er ikke anbefalinger for indtag eller et udtryk for et dagligt behov.

Mængden i procent af referenceindtag kan oplyses både pr. 100 g/100 ml og pr. portion/forbrugsenhed af fødevaren eller bare for én af de to. Dette fremgår af fødevareinformationsforordningens artikel 32, stk. 4, og artikel 33, stk. 1, litra c.

Eksempel på næringsdeklaration med angivelse af procent af referenceindtag både pr. 100 g og pr. portion:

Havremüsli, ristet

Næringsindhold				
	pr. 100 g	% af referenceindtag* pr. 100 g	Pr. portion (30 g)	% af referenceindtag* pr. portion
Energi	1660 kJ/ 394 kcal	20 %	498 kJ/118 kcal	6 %
Fedt	9,6 g	14 %	2,9 g	4 %
heraf mættede fedtsyrer	3,7 g	19 %	1,1 g	6 %
Kulhydrat	65 g	25 %	20 g	8 %
heraf sukkerarter	16 g	18 %	5 g	6 %
Protein	8 g	16 %	2,4 g	5 %
Salt*	0,5 g	8 %	0,15 g	3 %

* Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8400 kJ/2000 kcal).

Bemærkninger til eksemplet ovenfor:

I energiberegning er inddraget bidrag fra kostfibre (her 8 g = 64 kJ / 16 kcal).

Den anvendte portion skal være angivet i nærheden, og antallet af portioner i pakningen skal angives. F.eks. hvis pakningens indhold er 750 g, vil der skulle oplyses, at der er f.eks. 25 portioner i pakningen.

Ved angivelse af % af referenceindtag pr. 100 g (for energi og næringsstoffer, jf. del B i forordningens bilag XIII) er det påkrævet at tilføje følgende erklæring: "Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8 400kJ/2 000kcal)". Se afsnit 5.3.

Eksempel på næringsdeklaration med frivillig supplerende oplysning af indhold pr. portion og procent af referenceindtag:

Jordnødder, saltede

Næringsindhold

	pr. 100 g	Pr. portion (30 g)	Procent af referenceindtag* pr. portion
Energi	2606 kJ/ 629 kcal	782 kJ/ 189 kcal	9 %
Fedt	52 g	16 g	23 %
heraf mættede fedtsyrer	10 g	3,0 g	15 %
Kulhydrat	9,5 g	2,9 g	1 %
heraf sukkerarter	3,1 g	0,9 g	1 %
Protein	27 g	8,1 g	16 %
Salt	1,5 g	0,45 g	8 %

* Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8400 kJ/2000 kcal).

Bemærkninger til eksemplet ovenfor:

Den anvendte portion skal være angivet i nærheden, og antallet af portioner i pakningen skal angives. F.eks. hvis pakningens indhold er 250 g, vil der skulle oplyses, at der er f.eks. 8 portioner i pakningen.

Det er i dette tilfælde (% af referenceindtag pr. portion) ikke påkrævet at tilføje følgende erklæring: "Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8 400kJ/2 000kcal)", men det kan gøres frivilligt.

Der er i energiberegningen inddraget bidrag fra kostfiber (her 7,7 g = 61,6 kJ / 15,4 kcal).

Gentages næringsdeklarationen i det primære synsfelt, kan man bruge procent af referenceindtag pr. 100 g eller pr. portion, selvom denne udtryksform ikke er brugt i den obligatoriske næringsdeklaration (se kapitel 10).

Når man oplyser mængden af energi og næringsstoffer (fedt, mættede fedtsyrer, kulhydrat, sukkerarter, protein og salt) som procent af referenceindtag, skal man i nær tilknytning til næringsdeklarationen anføre følgende supplerende erklæring (pligttekst): "Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8400 kJ/2 000 kcal)". Kravet gælder kun, når procent af referenceindtag er deklareret pr. 100 g eller 100 ml. Dette fremgår af fødevareinformationsforordningens artikel 32, stk. 4 og 5. Man kan frivilligt bruge erklæringen, hvis procent af referenceindtag gives pr. portion.

Den supplerende erklæring (dvs. pligtteksten) skal og kan ikke anvendes ved angivelse af indhold af vitaminer og mineraler i procent af referenceindtag. De fastsatte referenceindtag for vitaminer og mineraler er ikke relateret til en persons indtag af energi.

Kommissionens vejledning (3.4.4.):

Spørgsmål: Skal den supplerende erklæring »Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8 400 kJ/2 000 kcal)« tilføjes i nær tilknytning til næringsdeklarationen?

Relevante bestemmelser: artikel 32 og 33

Svar: Ja, når oplysningerne angives som en procentdel af referenceindtagene pr. 100 g eller pr. 100 ml.

Nej, ikke når oplysningerne angives pr. portion.

5.3.3. Generelt

Angiver man % af referenceindtag for indhold af energi, mættede fedtsyrer, kulhydrat, sukkerarter, protein og salt, skal begrebet »Referenceindtag» anvendes. Det er kun muligt at bruge forkortelsen »RI», hvis det er tydeligt forklaret for forbrugeren, at forkortelsen står for »referenceindtag». Der må ikke bruges andre betegnelser for referenceindtag end »RI» (såsom f.eks. GDA).

Kommissionens vejledning (3.4.2. og 3.4.3.):

Spørgsmål: Må akronymet RI for referenceindtag angives i mærkningen af fødevarer?

Relevante bestemmelser: artikel 32 og 33

Svar: Akronymet RI for referenceindtag må bruges i mærkningen af fødevarer, såfremt det forklares fuldt ud på emballagen og let kan findes af forbrugeren. Erklæringen »Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8 400 kJ/2 000 kcal)« kan ikke ændres.

Spørgsmål: Må udtrykket »vejledende dagligt indtag« eller akronymet GDA anvendes?

Relevante bestemmelser: artikel 32 og 33

Svar: Formålet med forordningen er at harmonisere indholdet og udtryks- og præsenteringsformen af de oplysninger om det ernæringsmæssige indhold, der gives til forbrugerne, herunder frivillige oplysninger. I lyset af dette formål er det ikke muligt at anvende udtrykkene »vejledende dagligt indtag« eller akronymet GDA i forbindelse med anvendelsen af [fødevareinformations]forordningens artikel 32 og 33 (se også punkt 3.4.2). Det skal bemærkes, at begrebet »referenceindtag« adskiller sig fra begrebet »vejledende dagligt indtag«, da udtrykket »referenceindtag« ikke er et ernæringsråd som udtrykket »vejledende«. Der er ikke tale om et ernæringsråd om at indtage f.eks. 20 g mættet fedt pr. dag, og forbrugeren bør ikke få den opfattelse, at det er nødvendige minimumsmængde for at bevare helbredet.

For vitaminer og mineraler er det muligt at henvise til ”Næringsstofreferenceværdier” med forkortelsen NRV, jf. fødevareinformationsforordningens bilag XIII, del A. Men det er også muligt for vitaminer og mineraler at henvise til ”referenceindtag” – også med brug af forkortelsen ”RI”.

Næringsdeklarationen skal angives samlet og i et tydeligt format. Indeholder en næringsdeklaration oplysninger om % af referenceindtag, både for energi og makronæringsstoffer samt vitaminer og mineraler, vil det i praksis være svært at operere med forskellige overskrifter for de forskellige referenceindtag. Det vil derfor være mest hensigtsmæssigt at henvise til ”Referenceindtag”, da dette omfatter begge dele. Mærkingen må ikke give anledning til forvirring af forbrugeren.

Der er ikke EU- eller danske værdier for referenceindtag for andre befolkningsgrupper end for en gennemsnitlig voksen person. Der er derfor ikke separate referenceværdier for børn, unge eller ældre.

Kommissionens vejledning (3.4.5.):

Spørgsmål: Referenceværdierne for indtaget af energi og næringsstoffer er opstillet for voksne. Kan energiværdien og mængderne af næringsstoffer angives på frivilligt grundlag som en procentdel af referenceindtag for børn i stedet for eller som supplement til procentdele af referenceindtag for voksne?

Relevante bestemmelser: artikel 32, stk. 4, artikel 36, stk. 3, og artikel 43, bilag XIII

Svar: Nej. Den frivillige angivelse af referenceindtag for specifikke befolkningsgrupper er kun tilladt, hvis der er vedtaget EU-bestemmelser eller i fravær heraf nationale bestemmelser.

Energiværdien og mængderne af næringsstoffer må kun angives som en procentdel af referenceindtag for voksne samt som absolutte værdier. I henhold til forordningen skal Kommissionen imidlertid vedtage gennemførelsesretsakter om angivelsen af referenceindtag for specifikke befolkningsgrupper ud over de referenceindtag, der er fastsat for voksne, og der bliver således muligvis fastsat referenceindtag for børn på et senere tidspunkt. Indtil disse EU-bestemmelser er vedtaget, kan medlemsstaterne vedtage nationale bestemmelser om fastsættelse af videnskabeligt baserede referenceindtag for sådanne befolkningsgrupper. Det er ikke tilladt at angive referenceindtag for andre specifikke befolkningsgrupper, f.eks. børn, på varer, der er markedsført eller mærket efter den 13. december 2014, medmindre der fastsættes videnskabeligt baserede referenceindtag for sådanne befolkningsgrupper i EU-bestemmelser eller nationale bestemmelser.

5.4. Generelle mærkningskrav

Næringsdeklarationen skal ud over de specifikke næringsdeklarationskrav overholde de generelle krav til mærkningens tilgængelighed, udformning, placering, mv., som gælder generelt for al obligatorisk fødevareinformation. Se mere i fødevareinformationsforordningens artikel 12 – 15, samt yderligere vejledning i mærkningsvejledningen.

Alle næringsdeklarationsoplysninger skal være let tilgængelige og klart synlige for forbrugeren på yderemballagen (den pakke, der gives til den endelige forbruger) eller på en vedhæftet etiket. Se fødevarein-

formationsforordningens artikel 12, stk. 1 og 2, samt artikel 13, stk. 1. En QR-kode eller et link til en hjemmeside, hvor de obligatoriske oplysninger eventuelt angives, opfylder ikke dette krav. Se også forordningens artikel 9, stk. 2, hvoraf det fremgår, at obligatoriske oplysninger skal anføres med ord og tal.

Næringsdeklarationen skal være let læselig, uudslettelig og klart synlig. En næringsdeklaration er ikke synlig for forbrugeren, hvis den først ses ved åbning af emballagen. Kravet om synlighed er f.eks. ikke opfyldt, hvis en næringsdeklaration kun er angivet på pakningens inderside (f.eks. på indersiden af låget på en leverpostej) eller på anden måde.

Man kan i visse tilfælde benytte etiketter på emballagen, der kan tages af (peel-off etiketter), hvis de generelle krav til tilgængelighed, synlighed og placering er opfyldt. Det skal være nemt at finde fødevareinformationen på denne type etiketter.

Kommissionens vejledning (2.2.1.):

Spørgsmål: For færdigpakkede fødevarers vedkommende skal obligatorisk fødevareinformation angives på emballagen eller på en vedhæftet etiket. Hvilke typer etiketter kan anvendes til en vedhæftet etiket?

Relevante bestemmelser: artikel 2, stk. 2, litra i), artikel 12

Svar: Etiketterne må ikke være lette at fjerne af hensyn til tilgængeligheden af eller adgangen til den obligatoriske fødevareinformation til forbrugeren. For så vidt angår etiketter på emballagen, der kan tages af (peel-off-etiketter), skal det vurderes fra sag til sag, om de generelle krav til tilgængelighed og placering af de obligatoriske oplysninger opfyldes. Alle typer etiketter, der anses for at opfylde ovennævnte kriterier, kan anvendes.

Det er tilstrækkeligt, at næringsdeklarationen kan findes i ledsagende dokumenter, hvis det er færdigpakkede fødevarer, der er bestemt til levering til storkøkkener, hvor de skal tilberedes, forarbejdes, deles eller opskæres. Dette fremgår af fødevareinformationsforordningens artikel 8, stk. 7, litra b.

5.4.1. Skriftstørrelse

De særlige krav til skriftstørrelse fremgår af artikel 13, samt bilag IV, i fødevareinformationsforordningen.

Obligatoriske oplysninger skal være læsbare. Oplysningerne skal være trykt på en let læselig måde og i en skriftstørrelse, hvor x-højden er mindst 1,2 mm (x-højde er defineret i fødevareinformationsforordningens bilag IV og beskrevet yderligere i mærkningsvejledningens afsnit 3.1.3).

Kravene til læsbarheden gælder også for frivillig gentagelse af næringsdeklarationen i det primære synsfelt. Dette fremgår af fødevareinformationsforordningens artikel 34, stk. 3, litra b.

5.4.2. Mærkningssproget

Obligatorisk fødevareinformation skal være på et sprog, der er let forståeligt for forbrugerne i det land, hvor produktet markedsføres. Dette fremgår af fødevareinformationsforordningens artikel 15. For produkter, der markedsføres i Danmark, skal næringsdeklarationen derfor være på dansk eller på et sprog, der kun ved uvæsentlige forskelle i stavning adskiller sig fra dansk. Dette fremgår af mærkningsbekendtgørelsens § 3. Se mere i mærkningsvejledningens afsnit 3.1.4.

Når man skal vurdere, om et andet sprog end dansk kan bruges, må der tages stilling til, om den valgte næringsdeklaration er let forståelig for forbrugeren. Man kan ikke gå ud fra, at en svensk eller norsk næringsdeklaration altid kan erstatte en dansk. Det kan heller ikke udelukkes, at en næringsdeklaration på andre fremmedsprog kan bruges. Nogle engelske betegnelser (f.eks. "energy" og "polyols") ligger sprogligt tæt op ad de danske ("energi" og "polyoler"), mens andre (f.eks. "carbohydrate" og "sugars") adskiller sig fra de danske ("kulhydrat" og "sukkerarter").

Afgørelse - 32108 af 13. december 2017

Miljø- og Fødevareklagenævnet fastslog, at obligatorisk fødevareinformation skal være anført på dansk eller på andre sprog, der kun ved uvæsentlige forskelle i stavning adskiller sig fra dansk, og at engelsk ikke kun adskiller sig ved uvæsentlige forskelle i stavning fra dansk. Nævnte udtalte, at bestemmelsens ordlyd i særdeleshed sigter mod svensk og norsk, der ofte kun adskiller sig fra dansk ved uvæsentlige forskelle i stavning.

Der er muligt at have næringsdeklarationer på flere EU-sprog udover dansk. Hvis angivelse af næringsstoffer skrives på flere sprog i én og samme næringsdeklaration, skal virksomheden sikre, at det stadig er et let læseligt og tydeligt format (se afsnit 5.5).

I de tilfælde, hvor der bliver udløst krav om næringsdeklaration, f.eks. på grund af brug af ernærings- og/eller sundhedsanprisninger (se kapitel 8), skal næringsdeklarationen også være dansk.

5.5. Krav til format - tabelformat

Næringsdeklarationen skal stå samlet ét sted i tabelform med tallene under hinanden. Oplysningerne skal stå samlet i et tydeligt format. Dette fremgår af fødevareinformationsforordningens artikel 34, stk. 1 og 2. Rækkefølgen af næringsstoffer fremgår af fødevareinformationsforordningens bilag XV.

Den obligatoriske næringsdeklaration skal stå i følgende rækkefølge:

Energi	kJ/kcal
Fedt	g
Heraf mættede fedtsyrer	g
Kulhydrat	g
Heraf sukkerarter	g
Protein	g
Salt	g

Vælger virksomheden frivilligt at inddrage andre næringsstoffer, eller hvis næringsdeklaration bliver obligatorisk pga. anprisning af et frivilligt næringsstof, skal følgende rækkefølge bruges:

Energi	kJ/kcal
Fedt	g
Heraf	
- mættede fedtsyrer	g
- enkeltumættede fedtsyrer	g
- flerumættede fedtsyrer	g
Kulhydrat	g
Heraf	
- sukkerarter	g
- polyoler	g
- stivelse	g
Kostfibre	g
Protein	g
Salt	g
Vitaminer og mineraler	mg eller µg (se vejledningens bilag 1)

En næringsdeklaration, der kun indeholder nogle af de næringsstoffer, der kan – og ikke skal – angives, skal følge denne rækkefølge for de næringsstoffer, der bruges. De andre kan udelades.

Det er ikke et krav, at der skal være en markeret linje mellem de enkelte næringsstoffer i tabelformatet, så længe det er tydeligt/let læseligt, hvilket næringsstof, det angivne tal hører til. Hvis der er for lang afstand mellem tekst og tal, eller der er benyttet mange sprogversioner for hvert næringsstof, kan det være svært at overskue og en markeret linje vil lette læsbarheden.

Angives et delelement af et næringsstof skal der stå ”heraf” foran delelementet, så det er tydeligt, at dette næringsstof er en delmængde af det ovennævnte næringsstof, f.eks. ”kulhydrat, heraf sukkerarter” og ”fedt, heraf mættede fedtsyrer”. Vær opmærksom på, at når der er flere delelementer af et næringsstof, f.eks. mættede fedtsyrer, monoumættede fedtsyrer og flerumættede fedtsyrer, skal der ikke stå ”heraf” foran hvert delelement. Dette vil i så tilfælde henvise til, at monoumættede fedtsyrer er en delmængde af mættede fedtsyrer, hvilket ikke er korrekt.

Eksempel på næringsdeklaration ved angivelse af flere delelementer for et næringsstof:

Mayonnaise

Næringsindhold pr. 100 g

Energi	2986 kJ/ 726 kcal
Fedt	80 g
heraf	
- mættede fedtsyrer	7,0 g
- enkeltumættede fedtsyrer	44 g
- flerumættede fedtsyrer	26 g
Kulhydrat	< 0,5 g
heraf sukkerarter	< 0,5 g
Kostfibre	8,5 g
Protein	1,1 g
Salt	1,5 g

Bemærkninger til eksemplet ovenfor:

I energiberegningen er indgået 0,4 g kulhydrat = 6,8 kJ/1,6 kcal.

Der er ikke krav til rækkefølgen af de deklarerede vitaminer og mineraler. Det anbefales, at man bruger rækkefølgen i vejledningens bilag 1, og at indholdet af vitaminer deklarerer før indholdet af mineraler.

Energiindholdet skal angives både som kJ og kcal, hvor værdien i kJ skal stå først. Disse to værdier må godt stå på samme linje.

Næringsdeklarationen bør stå i én kolonne med tallene under hinanden, men kan eventuelt stå i to kolonner, hvor tallene i hver kolonne er angivet under hinanden. Det er stadig et krav, at oplysningerne angives i et samlet og tydeligt format.

Eksempel på næringsdeklaration angivet i to kolonner:

Rugbrød, fuldkorn

Næringsindhold pr. 100 g			
Energi	1118 kJ/ 265 kcal	Kulhydrat	47 g
Fedt	4,3 g	heraf sukkerarter	0,5 g
heraf mættede fedtsyrer	1,1 g	Protein	7,5 g

	Salt	1,3 g
--	------	-------

Bemærkninger til eksemplet ovenfor:

Selv om kostfiber ikke er deklareret, skal energibidraget fra kostfiber regnes med her (her er regnet med 4 g = 32 kJ/8 kcal).

Der står ikke i reglerne, hvilken overskrift næringsdeklarationen skal have. Det anbefales at bruge overskriften "Næringsindhold", som er beskrivende for både indhold af energi og næringsstoffer.

5.5.1. Undtagelse fra tabelformat

Hvis der ikke er plads på pakken til en næringsdeklaration i tabelformat, må oplysningerne gerne stå i lineær form. Se fødevarereinformationsforordningens artikel 34, stk. 2. Oplysningerne skal stadig stå på et iøjnefaldende sted, være let læselige, klart synlige, m.v.

Afgørelse - 21/13927 af 23. februar 2022

Miljø- og Fødevarerklagenævnet fastslog, at den obligatoriske næringsdeklaration skal, hvis pladsen er tilstrækkelig, anføres i tabelformat med tallene under hinanden. Er pladsen ikke tilstrækkelig, opstilles deklarationen i linjeformat, jf. mærkningsforordningens artikel 34, stk. 2. Desuden fastslog nævnet, at frivillige fødevareroplysninger ikke må anføres, så det går ud over den plads, der er til rådighed for de obligatoriske fødevareroplysninger, jf. mærkningsforordningens artikel 37.

Hvorvidt der er nok plads på pakken, afgøres ud fra emballagens størrelse og ikke ud fra størrelsen af f.eks. en påsat label på emballagen. Det vil altid være en konkret vurdering, hvorvidt der er tilstrækkelig plads på en emballage.

Hvis emballagens største overflade har et areal på mindre end 25 cm² er næringsdeklaration generelt undtaget (se pkt. 18 i bilag 5).

For emballager, der har et areal, der er en smule større end de 25 cm², vil en angivelse af næringsdeklarationen i linjeformat derfor kunne retfærdiggøres.

Kravet om tabelformat skal prioriteres over frivillig information (herunder f.eks. mærkning på flere sprog) på pakningen. Frivillige oplysninger og præsentationer må således ikke bruges, hvis det går ud over den plads, der er til rådighed for de obligatoriske oplysninger (herunder næringsdeklarationen). Dette fremgår af fødevarereinformationsforordningens artikel 37. Det betyder, at selvom der mærkes på flere sprog på en emballage, skal næringsdeklarationen stå i tabelformat.

Afgørelse - 20/10266 af 5. januar 2021

Miljø- og Fødevarerklagenævnet fastslog, at næringsdeklarationen som udgangspunkt skal angives i tabelformat, og at pladmangel på mærkningen, der skyldes angivelse af flersproget mærkning, ikke kan begrunde fravigelse af kravet om angivelse af næringsdeklaration i tabelformat, da dette er obligatorisk fødevarerinformation, modsat flersproget mærkning, som er frivillig fødevarerinformation.

Ved gentagelse af næringsdeklaration i det primære synsfelt, er der ikke krav om tabelformat, hvor tallene skal stå lige under hinanden. Næringsstofferne skal dog stå samlet, have en bestemt rækkefølge, skriftstørrelse, m.v. (se kapitel 10).

5.6. Ubetydelige mængder

Når et obligatorisk element i næringsdeklarationen ikke indgår i produktet, skal indholdet deklareres som "0".

Hvis der er tale om ubetydelige mængder, kan det deklareres som "0" eller erstattes af en tekst tæt på næringsdeklarationen, såsom "Indeholder ubetydelige mængder af ...". Dette fremgår af fødevareinformationsforordningens artikel 34, stk. 5. Teksten må ikke kunne forveksles med en anprisning.

I vejledningens bilag 4 er det beskrevet, hvad der er ubetydelige mængder for de forskellige næringsstoffer.

Kommissionens vejledning (3.2.2.):

Spørgsmål: Hvis et produkt indeholder ubetydelige mængder af næringsstof(fer), der er omfattet af obligatorisk mærkning eller har en ubetydelig energiværdi, skal disse næringsstoffer eller energiværdien da angives i tabellen over næringsstoffer (artikel 34, stk. 5)?

Relevante bestemmelser: Artikel 34, stk. 5

Svar: Nej. Hvis energiværdien eller mængden af et næringsstof er ubetydelig, kan næringsdeklarationen vedrørende næringsstoffet erstattes af en erklæring som f.eks. »Indeholder ubetydelige mængder af ...« i nær tilknytning til næringsdeklarationen.

Eksempel på næringsdeklaration, hvor enkelte obligatoriske elementer er erstattet af en erklæring om ubetydelig mængde:

Vingummi (indeholder sukker og sødestoffer)

Næringsindhold pr. 100 g	
Energi	1007 kJ/ 237 kcal
Kulhydrat	55 g
heraf sukkerarter	18 g
Protein	7,5 g
Salt	0,17 g

Indeholder ubetydelige mængder af fedt og mættede fedtsyrer.

Bemærkninger til eksemplet ovenfor:

Indhold af polyoler er inddraget i beregning af energi (her $8 \text{ g} = 80 \text{ kJ} / 19,2 \text{ kcal}$). Mængden indgår i den deklarerede mængde kulhydrat. Der er ikke krav om, at selve indholdet af polyoler skal deklareres separat.

5.7. Supplerende udtryks- og præsentationsformer (grafik eller symboler)

Obligatoriske mærkningsoplysninger skal stå med ord og tal. Dette fremgår af fødevareinformationsforordningens artikel 9, stk. 2. Man kan ved deklaration af energi og næringsstoffer bruge andre udtryksformer eller præsentationsformer (f.eks. grafik eller symboler). Man må dog kun bruge dem som supplement til de fastsatte udtryks- og præsentationsformer og kun, hvis en række forudsætninger er opfyldt. Dette er beskrevet i fødevareinformationsforordningens artikel 35.

Formålet med supplerende udtryks- og præsentationsformer er at gøre det lettere for forbrugerne at forstå næringsdeklarationsoplysningerne. Formålet med de grafiske former kan også på sigt være at lette informationsspredning (f.eks. ved multisprogspakninger).

5.7.1. Udtryksformer

Der er mulighed for at bruge supplerende udtryksformer til følgende:

- deklaration af energi og mængden af næringsstoffer pr. 100 g/100 ml og pr. portion/forbrugsenhed.
- deklaration af procent af referenceindtag pr. 100 g/100 ml eller pr. portion/forbrugsenhed for energi og mængden af de næringsstoffer, som står i vejledningens bilag 2.

For vitaminer og mineraler er det ikke muligt at bruge en supplerende udtryksform til den obligatoriske deklaration af procent af referenceindtag pr. 100 g/100 ml.

5.7.2. Præsentationsformer

Der er mulighed for at bruge en supplerende præsentationsform til angivelse i tabel- eller linjeformat (f.eks. et lagkagediagram eller søjleformat). Den supplerende form skal stå samlet og i den fastsatte rækkefølge.

5.7.3. Forudsætninger for anvendelse af supplerende udtryksformer

For at kunne anvende supplerende udtryksformer, er der nogle forudsætninger, der skal være opfyldt. Det fremgår således af artikel 35, stk. 1, i fødevareinformationsforordningen, at følgende krav skal være opfyldt for at energiværdien og mængden af næringsstoffer kan angives ved andre udtryksformer og/eller præsenteres ved anvendelse af grafik eller symboler foruden ord eller tal:

- de bygger på forsvarlige og videnskabeligt holdbare forbrugerundersøgelser og vildleder ikke forbrugeren
- deres udvikling er resultatet af en høring af et bredt udvalg af interessegruppe
- de har til formål at gøre fødevarens bidrag til eller betydning for kostens energi- og næringsstofindhold mere forståeligt for forbrugeren
- der foreligger videnskabeligt holdbar dokumentation for, at gennemsnitsforbrugeren kan forstå og bruge disse udtryks- og præsentationsformer
- hvad angår andre udtryksformer, er de baseret enten på de referenceindtag, der er i vejledningens bilag 1 og 2, eller, hvis sådanne ikke er fastlagt, på almindeligt anerkendt videnskabelig rådgivning om indtag af energi eller næringsstoffer

- de er objektive og ikke-diskriminerende
- deres brug ikke medfører hindringer for den frie bevægelighed for varer

Supplerende udtryks og præsentationsformer skal ikke forhåndsgodkendes af fødevaremyndighederne, før de må bruges. Hvis en medlemsstat vil anbefale en supplerende udtryks- eller præsentationsform, bør det være baseret på forbrugerundersøgelser i hjemlandet og ikke andre medlemsstaters undersøgelser.

Hvis fødevarer med supplerende udtryks- og præsentationsformer markedsføres i Danmark, kan Fødevarestyrelsen bede virksomheden om at sende dokumentation for, at ordningen er udarbejdet på tilstrækkeligt videnskabeligt og ernæringsfagligt grundlag og ikke vildleder forbrugerne.

Fødevarestyrelsen kan også stille krav om, at der skal være tale om danske forbrugerundersøgelser, eller at det kan dokumenteres, at andre landes undersøgelser passer til danske forhold.

Fødevarestyrelsen kan kræve, at markedsføring med den konkrete mærkning stopper, hvis dokumentationen vurderes utilstrækkelig.

Et eksempel på en supplerende udtryksform kan være oplysning om energifordelingen i en fødevare (dvs. hvor mange procent energibidraget fra et næringsstof udgør i forhold til det samlede energiindhold i fødevareren). Denne udtryksform kan kun benyttes ved mærkning af produkter, hvis der f.eks. er valide forbrugerundersøgelser, og de andre forudsætninger i artikel 35 i fødevareinformationsforordningen er opfyldt.

6. Hvilken del af fødevareren skal deklarationen omfatte?

6.1. Fødevareren som den sælges

Næringsdeklarationen skal gælde for varen, som den sælges. Dette fremgår af fødevareinformationsforordningens artikel 31, stk. 3. Det betyder, at næringsdeklarationen skal omfatte hele pakningens indhold.

For produkter, der sælges i rå tilstand, f.eks. fiskefars, ubagt leverpostej, o.l., skal næringsdeklarationen derfor omfatte produktet, sådan som det sælges, selv om det ikke skal indtages i rå tilstand.

For produkter, der sælges i lage, og hvor det er klart, at lagen ikke skal indtages, kan virksomheden næringsdeklarere det drænedes produkt (f.eks. rødbeder i eddike-sukker lage eller sild i lage). Det skal klart fremgå af næringsdeklarationen, at denne gælder det drænedes produkt.

For produkter, som er overtrukket med et beskyttende islag (glasering), skal glaseringslaget ikke indgå i næringsdeklarationen (f.eks. isglaserede rejer). Det skal klart fremgå af deklarationen, at den gælder det afglaserede produkt.

For produkter, hvor lagen eller saften kan indtages, skal næringsdeklarationen angives for hele det samlede produkt, som det sælges (f.eks. frugtkonserves i juice eller sukkerlage). Virksomheden kan supplerende angive næringsdeklarationen for det drænedes produkt.

Det kan nogle gange være svært at afgøre, om lagen vil blive indtaget (f.eks. oliven eller ost i olie). Her bør næringsdeklarationen omfatte hele det samlede produkt. Virksomheden kan supplerende angive

næringsdeklarationen for det dræned produkt. Virksomheder skal være opmærksomme på, at en del af olien, som følger med produktet umiddelbart efter dræning, indgår i det deklarerede indhold for drænet produkt.

Kommissionens vejledning (3.8.1.)

Spørgsmål: Skal næringsdeklarationen på fødevarer emballeret sammen med en væske dække det dræned produkt (uden væsken) eller hele varen (sammen med væsken)?

Relevante bestemmelser: artikel 31, stk. 3

Svar: Fødevarer i fast form kan præsenteres i en lase som defineret i punkt 5 i bilag IX (f.eks. saltlage og frugtsaft) eller andre væsker (f.eks. olie). Nogle forbrugere indtager hele produktet, mens andre kun den dræned vare. Næringsdeklarationen bør derfor beregnes for produktets samlede indhold, dvs. både den faste form og væsken, når produktet sandsynligvis vil blive indtaget i sin helhed. Denne information kan på frivilligt grundlag suppleres med en næringsdeklaration for det dræned produkt. For andre produkter, hvor væsken ikke forventes indtaget, er ernæringsoplysningerne baseret på den dræned nettovægt mere relevant.

Under alle omstændigheder skal næringsdeklarationen gøre det klart, om den henviser til de dræned produkter eller produktet i dets helhed.

Eksempel på næringsdeklaration for produkt, som det sælges og med frivillig supplerende oplysning om indhold i drænet produkt:

Tun i Olie

	Næringsindhold pr. 100 g	Pr. 100 g drænet produkt
Energi	1040 kJ/250 kcal	795 kJ/190 kcal
Fedt	18 g	10 g
heraf mættede fedtsyrer	3,1 g	1,9 g
Kulhydrat	0 g	0 g
heraf sukkerarter	0 g	0 g
Protein	22 g	25 g
Salt	1,2 g	1,2 g

Bemærkninger til eksemplet ovenfor:

Eksempel på næringsdeklaration af produkt, hvor den obligatoriske næringsdeklaration omfatter det samlede produkt, inkluderet olien. Supplerende er der på frivillig basis deklareret indhold pr. 100 g drænet produkt.

For produkter, der ligger i sovs, skal næringsdeklarationen angives for hele det samlede produkt (f.eks. sild i karrysovs).

6.2. Fødevaren i tilberedt stand

I nogle tilfælde kan virksomheden vælge at deklarere varen i tilberedt stand (som den forventes indtaget), i stedet for som den sælges. Det kræver, at tilberedningsmåden er detaljeret beskrevet. Se fødevareinformationsforordningens artikel 31, stk. 3, 2. led. F.eks. koncentrat, der skal fortyndes med vand, og som ikke bliver indtaget på anden måde end ved den angivne fortynding.

Virksomheden bør vurdere, om det er hensigtsmæssigt at udelade en deklaration af fødevaren i koncentreret form. Selvom en fødevare består af pulver eller er koncentreret, er det ikke altid hensigtsmæssigt kun at deklarere produktet i tilberedt stand. F.eks. kan cacaopulver, som kan blandes til en drik, også bruges på andre måder.

6.3. Fødevarer der består af flere delpakninger

Næringsdeklarationen skal gælde for varen, som den sælges. Det betyder, at næringsdeklarationen skal omfatte hele pakningens indhold. Som udgangspunkt bør en fødevare have én samlet næringsdeklaration, når varen består af flere delpakninger. "Dyrlægens natmad" er et eksempel på et produkt, der kan bestå af flere delpakninger, men som er tiltænkt som et samlet produkt, og som er beregnet til at skulle indtages samlet (en samlet pakning pålæg bestående af tre delpakninger af saltkød, leverpostej og sky).

Næringsdeklarationen skal give forbrugeren mulighed for at sammenligne med tilsvarende produkter (herunder produkter, der allerede er færdigblandet).

Det kan nogle gange være mere hensigtsmæssigt at angive en separat næringsdeklaration for hver enkelt delpakning. F.eks. sampakninger, hvor det ikke er meningen, at disse skal blandes til et færdigt produkt, men skal indtages hver for sig.

Næringsdeklarationerne for alle delpakninger i en sampakning skal være synlig på yderemballagen.

7. Hvordan skal oplysninger i næringsdeklarationen beregnes?

Næringsdeklarationer skal være korrekte. Fødevarer må ikke sælges under omstændigheder, der kan vildlede forbrugerne med hensyn til bl.a. sammensætning og egenskaber.

Alle værdier skal derfor beregnes og angives på samme måde. Det gælder både, når oplysninger angives i den "traditionelle næringsdeklaration" (typisk på bagsiden af pakningen) og ved gentagelse i det primære synsfelt (typisk på forsiden), og uanset om deklarationen er obligatorisk eller frivillig.

I fødevareinformationsforordningens artikel 31 og i bilag XIV, er det nærmere beskrevet, hvordan næringsdeklarationen skal beregnes.

7.1. De angivne mængder skal være gennemsnitsværdier

Oplysningerne i næringsdeklarationen skal være gennemsnitsværdier. Definitionen på ”gennemsnitsværdi” fremgår af fødevareinformationsforordningens bilag I og er den værdi, der bedst repræsenterer mængden af det næringsstof, som fødevaren indeholder, og hvor der tages hensyn til den margen, der skyldes sæsonmæssige variationer og andre faktorer, som kan have indflydelse på den faktiske værdi.

Gennemsnitsværdierne kan fastsættes på én eller flere af følgende måder, som beskrevet i fødevareinformationsforordningens artikel 31, stk. 4:

- a) producentens analyse af fødevaren
- b) en beregning udført på basis af kendte eller faktiske gennemsnitsværdier vedrørende de anvendte ingredienser
- c) en beregning på basis af sædvanligt fastlagte og accepterede data.

Virksomheden vælger, hvilken af måderne, de ønsker at bruge. Analyser foretaget af andre end producenten (f.eks. uvildige laboratorier) kan bruges. Det er også muligt at bruge en kombination af metoderne.

Værdierne må ikke vildlede forbrugeren. De deklarerede værdier skal være gældende i hele holdbarhedsperioden indenfor de givne tolerancer. Det er virksomhedens ansvar at justere holdbarhed og opbevaringsforskrifter, så en deklaration (af f.eks. ikke-stabile vitaminer) er korrekt i hele holdbarhedsperioden.

Det er ikke tilladt supplerende at angive indholdet af næringsstoffer i en fødevare som et interval i forbindelse med næringsdeklarationen.

7.1.1. Brug af tabelværdier

Det er tilladt at beregne næringsdeklarationsoplysninger ud fra kendte/faktiske gennemsnitsværdier for de anvendte ingredienser eller at foretage beregninger ud fra sædvanligt fastlagte og accepterede data.

Det er derfor tilladt at bruge tabelværdier for forskellige ingredienser ved udarbejdelse af næringsdeklaration. Virksomheden bør sikre sig, at tabeldata er dækkende i forhold til den ingrediens, der bruges i fødevaren, og at den anvendte ingrediens kan sammenlignes med den ingrediens, der er data for.

Som udgangspunkt vil man ikke kunne bruge tabeldata for sammensatte produkter, f.eks. ketchup eller leverpostej. Man skal beregne næringsdeklarationen ud fra data for de ingredienser, som indgår i de sammensatte produkter. I nogle tilfælde kan der bruges data for sammensatte produkter, hvis de indgår som ingrediens i et andet sammensat produkt. F.eks. brug af tabeldata for ketchup ved næringsdeklaration af en dressing, hvor ketchup indgår i en mindre mængde i dressingen.

Virksomheden skal være opmærksom på, hvilke definitioner og omregningsfaktorer, der ligger til grund for forskellige tabelværdier. Der kan være brugt definitioner og omregningsfaktorer, som ikke følger næringsdeklarationsreglerne. F.eks. vil kostfiber ofte indgå i ”totalt kulhydrat” i forskellige tabeller, hvilket det ikke gør i næringsdeklarationssammenhæng.

7.1.2. Fastsættelse af næringsværdier ved analyse

Fastsættes næringsdeklarationens værdier ved producentens analyse, bør den være baseret på analyse af flere prøver eller på en gennemsnitsprøve af flere forskellige batch for at få en tilstrækkelig repræsentativ værdi. Selve prøven skal være af en vis størrelse for at være repræsentativ for produktet. Dette er især vigtigt ved prøveudtagning af inhomogene produkter.

De anvendte analysemetoder bør være anerkendte og akkrediterede og bør følge internationalt anerkendte kvalitetsprincipper.

7.1.3. Kulhydratberegning

Med enkelte undtagelser kan det samlede indhold af kulhydrat i en fødevarer ikke bestemmes analytisk. Kulhydratindholdet beregnes derfor normalt ved differensmetoden:

$$\text{Kulhydrat} = \text{Tørstof} \div \text{aske} \div \text{protein} \div \text{fedt} \div \text{kostfibre} \div \text{organiske syrer}.$$

Hvis indholdet af kostfibre og organiske syrer er meget lavt, vil det være acceptabelt, at denne mængde deklarerer som kulhydrat. Det vil være en konkret vurdering, hvor lavt indholdet af kostfibre skal være, før det kan udelades fra en beregning uden, at forbrugeren bliver vildledt. Forbrugeren skal kunne sammenligne kulhydratindholdet med andre produkter uden at blive vildledt. Ved et lavt indhold af kulhydrat kan det have betydning, hvis en lille mængde kostfibre inkluderes.

Det er retningsgivende at se på disse tre niveauer:

- 1) ≤ 10 g kulhydrat pr. 100 g: man kan se bort fra kostfiberindhold < 1 g/100 g.
- 2) > 10 g - < 40 g kulhydrat pr. 100 g: man kan se bort fra kostfiberindhold < 2 g/100g.
- 3) ≥ 40 g kulhydrat pr. 100 g: man kan se bort fra kostfiberindhold < 3 g/100 g.

For de fleste fødevarer er indholdet af organiske syrer (f.eks. citronsyre og mælkesyre) ubetydeligt. Der er ikke en analysemetode, der finder det samlede indhold af organisk syre i en fødevarer. De enkelte syrer må derfor beregnes eller analyseres separat (se afsnit 4.2).

7.2. Omregningsfaktorer ved beregning af energi

Ved beregning af energi skal de omregningsfaktorer, som er beskrevet i fødevarereinformationsforordningens bilag XIV, bruges. Dette fremgår af fødevarereinformationsforordningens artikel 31, stk. 1.

Følgende omregningsfaktorer skal anvendes:

Kulhydrat (undtagen polyoler)	17 kJ/g – 4 kcal/g
Polyoler	10 kJ/g – 2,4 kcal/g
Protein	17 kJ/g - 4 kcal/g
Fedt	37 kJ/g – 9 kcal/g
Salatrimtyper	25 kJ/g – 6 kcal/g
Alkohol (ethanol)	29 kJ/g – 7 kcal/g
Organisk syre	13 kJ/g – 3 kcal/g
Kostfibre	8 kJ/g – 2 kcal/g
Erythritol	0 kJ/g – 0 kcal/g

Beregning af energiindholdet i en fødevarer ved hjælp af standardfaktorer kan kun give en omtrentlig værdi for den tilgængelige og omsættelige energi. Omregningsfaktorerne er en slags gennemsnitsværdi for energiindholdet pr. gram energigivende stof.

Der er en særlig omregningsfaktor for polyoler og erythritol, som afviger fra de andre kulhydrater. Det vil sige, at når man skal beregne energibidraget fra kulhydrat, kan man ikke i alle tilfælde tage udgangspunkt i den totale mængde kulhydrat i produktet og beregne energi med én og samme omregningsfaktor. Der er også en særlig omregningsfaktor for salatrium, som afviger fra de andre fedtstoffer.

Der må kun bruges de omregningsfaktorer, som er nævnt her, selvom en anden (evt. mere præcis) faktor kan dokumenteres. Hvis et stof f.eks. er omfattet af definitionen på fedt (f.eks. plantesteroler eller plantestanoler), og der ikke er en særlig omregningsfaktor, skal der beregnes energi med faktoren 37 kJ/g (9 kcal/g).

Ved brug af tabeldata skal man være opmærksom på, hvilke omregningsfaktorer og definitioner, der er brugt, da det er afgørende for, om de kan bruges til næringsdeklaration.

7.3. Omregningsfaktorer for vitaminer og mineraler

Da der ikke er EU-specifikke omregningsfaktorer for vitaminer og mineraler, bør de nationale retningslinjer bruges, så der er et ensartet sammenligningsgrundlag. Mængden af forskellige vitaminer bør beregnes ud fra fastsatte referencestoffer, og omregningsfaktorerne for vitamin A, vitamin E og niacin bør bruges (se vejledningens bilag 3).

7.4. Tolerancer

Næringsdeklarationer skal være korrekte, og fødevarer må ikke sælges under omstændigheder, der kan vildlede forbrugerne med hensyn til bl.a. sammensætning og egenskaber. Dette følger af fødevarereguleringslovens artikel 7, stk. 1 og 2.

Næringsindhold i fødevarer varierer fra naturens side og påvirkes af fremstillingsprocesser. Det er derfor ikke muligt at deklarere 100 % korrekt. Hvis forskellen er for stor mellem det faktiske indhold og det deklarerede indhold, kan det vildlede forbrugerne.

Hvis den målte faktiske værdi ligger udenfor toleranceområdet for den deklarerede værdi, skal det vurderes, om der skal laves tiltag/foranstaltninger. Vurderingen skal tage højde for f.eks. afvigelsens karakter, naturligt høj variation af næringsstoffer eller særlig lav produktthomogenitet.

Hvis der er krav til minimum- eller maksimumværdier for næringsstoffer (f.eks. ved ernærings- og sundhedsanprisninger eller tilsætning af vitaminer/mineraler), vil der ikke være en tolerance ud over disse minimums- eller maksimumsværdier, bortset fra analyseusikkerheden. Det skal virksomheden være opmærksom på, hvis de vælger at deklarere et næringsindhold meget tæt på en fastsat minimums- eller maksimumsværdi. Læs mere i EU-retningslinjerne for tolerancer til brug for myndighedernes kontrol af næringsdeklaration³.

7.5. Afrunding af næringsdeklarationsværdier

Næringsdeklarationsværdierne skal ikke angives med en større nøjagtighed end hensigtsmæssigt for produktet. Samtidig skal de deklarerede værdier være retvisende og give mening for forbrugerne og må

ikke give anledning til vildledning. Der er derfor retningslinjer for den nøjagtighed, som de forskellige værdier bør angives med (se vejledningens bilag 4 og 5). Eksempelvis, hvis en ”høj værdi” er deklareret med mange decimaler, vil dette være en nøjagtighed, der ikke kan efterleves og vil heller ikke være nyttig information for forbrugeren. Ligeledes hvis der er deklareret ”lave værdier” uden decimaler, vil dette medføre mangler eller uklarhed i forhold til nøjagtigheden.

Ved beregning af energiindhold anbefales det, at man summerer de ikke-afrundede energibidrag fra hvert næringsstof og først til sidst afrunder den deklarerede energiværdi.

7.6. Import fra tredjelande

Ved import af fødevarer fra tredjelande er importøren til EU's marked ansvarlig for at sikre, at den påførte fødevareinformation er korrekt og i overensstemmelse med gældende fødevareinformationslovgivning og relevante nationale krav. Dette fremgår af fødevareinformationsforordningens artikel 8, stk. 1 og 2.

Ved import af fødevarer fra tredjelande skal man derfor være opmærksom på, at næringsdeklarationen skal udarbejdes (beregnes og udformes) i henhold til EU-reglerne. Det er således ikke muligt blot at oversætte værdierne fra den næringsdeklaration, der måtte være påført i tredjelandet, da der vil kunne være anvendt andre omregningsfaktorer og andre definitioner for de pågældende næringsstoffer end dem, der er gældende i EU i henhold til fødevareinformationsforordningen. Eksempelvis er forståelsen af ”kulhydrat” i USA den totale mængde kulhydrat i kemisk forstand, inkluderet kostfibre. Den ansvarlige EU-importør af tredjelandets produkter vil skulle udarbejde næringsdeklarationen som beskrevet i fødevareinformationsforordningens artikel 31, stk. 4, ud fra oplysning om de ingredienser, produktet indeholder. Det er derfor nødvendigt at kende den nøjagtige sammensætning af produktet, herunder produktets indhold af de forskellige ingredienser.

8. Hvilke elementer udløser krav om næringsdeklaration?

Hvis man anvender ernærings- eller sundhedsanprisninger, bliver det obligatorisk at næringsdeklarerer fødevaren (færdigpakkede). Ligeledes er der ved tilsætning af vitaminer og/eller mineraler til fødevarer krav om næringsdeklaration (alle fødevarer). Dette gælder uanset, at fødevarerne i øvrigt er fritaget for krav om næringsdeklaration.

8.1. Ernærings- og sundhedsanprisninger

En anprisning er et budskab eller en fremstilling (herunder billeder, grafik eller symboler), der ikke er obligatorisk at bruge, og som angiver/antyder, at en fødevare har særlige egenskaber. Frivillige oplysninger om en fødevares ernærings- og/eller sundhedsegenskaber er således ernærings- eller sundhedsanprisninger. Definitionen på henholdsvis ernærings- og sundhedsanprisninger fremgår af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) Nr. 1924/2006 af 20. december 2006 om ernærings- og sundhedsanprisninger (i det efterfølgende benævnt som ”anprisningsforordningen”).

En frivillig gentagelse af energiindholdet eller energiindholdet sammen med fedt, mættede fedtsyrer, sukkerarter og salt på pakningen, betragtes dog ikke som en anprisning men som frivillig gentagelse af næringsdeklarationsoplysninger. Se kapitel 10.

8.1.1. Færdigpakkede fødevarer

Hvis man bruger ernærings- eller sundhedsanprisninger på færdigpakkede fødevarer, skal fødevaren altid næringsdeklareres. Selv om der ikke er en anprisning på selve emballagen, vil brugen af ernærings- og

sundhedsanprisningerne i øvrigt markedsføringsmateriale eller reklame for produktet, udløse krav om næringsdeklaration på selve emballagen. Dette krav fremgår af anprisningsforordningens artikel 7. Se også fødevarerinformationsforordningens artikel 49.

Eksempelvis skal de fødevarer, som er fritaget krav om næringsdeklaration, alligevel næringsdeklarerer, hvis fødevaren anpriser. Sundhedsanpriser en producent eksempelvis valnødder, (en uforarbejdet fødevarer, der består af én ingrediens) skal produktet næringsdeklarerer. Dette krav gælder også for tyggegummi, der anpriser (f.eks. som værende sukkerfrit), eller fødevarer i små pakninger.

Næringsdeklarationen skal indeholde de samme elementer som den obligatoriske næringsdeklaration. Desuden skal det anpriste næringsstof eller andet stof deklarerer. Eksempelvis ved anprisning af kostfiber, skal mængden af kostfiber angives i næringsdeklarationen.

Mængden af de anpriste stoffer, som ikke må stå i næringsdeklarationen, skal stå i samme synsfelt som næringsdeklarationen. Det samme synsfelt kan også være på to sammenstødende flader, og hvis pakningen er rund, accepteres det, at oplysningerne kan ses ved en mindre drejning. Mængden skal angives numerisk, som en gennemsnitsværdi pr. 100 g/100 ml, eventuelt supplerende pr. portion.

Kommissionens vejledning (3.3.2.):

Spørgsmål: Hvis et stof, der er ledsaget af en ernærings- eller sundhedsanprisning, ikke indgår i næringsdeklarationen, hvordan skal denne oplysning da angives?

Relevante bestemmelser: Artikel 30 og 49

Svar: Såfremt næringsstoffet med ernærings- eller sundhedsanprisningen er omfattet af næringsdeklarationen, skal der ikke angives yderligere mærkningsoplysninger.

Såfremt næringsstoffet eller et andet stof med en ernærings- eller sundhedsanprisning ikke er omfattet af næringsdeklarationen, skal mængden af næringsstoffet eller et andet stof angives i samme synsfelt, dvs. i nær tilknytning til næringsdeklarationen (se også punkt 3.3.5. i Kommissionens vejledning).

Se eventuelt også afsnit 3.2 i denne vejledning.

Virksomheden skal bruge en måleenhed, der er relevant for stoffet. Hvis det ikke fremgår klart af anprisningsreglerne, hvilken enhed et "andet stof" skal deklarerer med, skal virksomheden vurdere, hvilken enhed, der er mest relevant for stoffet (f.eks. gram, mg eller µg). Mængderne må ikke vildlede forbrugerne.

Eksempel på næringsdeklaration ved anprisning af et næringsstof, som ikke er en del af næringsdeklarationen:

Laks, røget

	Næringsindhold pr. 100 g
Energi	821 kJ/ 197 kcal
Fedt	13 g
heraf mættede fedtsyrer	2,4 g
Kulhydrat	0 g
heraf sukkerarter	0 g
Protein	20 g
Salt	3,0 g

Indeholder 3 g omega-3 fedtsyrer pr. 100 g

Bemærkninger til ovenstående eksempel:

Der er anprist et næringsstof (her omega-3 fedtsyrer), som ikke er en delmængde af næringsdeklarationen. Mængde pr. 100 g skal være deklareret i nærheden af næringsdeklarationen.

8.1.2. Ikke-færdigpakkede fødevarer

Man må gerne bruge ernærings- eller sundhedsanprisninger på ikke-færdigpakkede fødevarer, uden at det bliver obligatorisk at næringsdeklarere. Dette fremgår af anprisningsforordningens artikel 1, stk. 2. Dette gælder for alle uindpakkede fødevarer, der bliver solgt til den endelige forbruger eller til storkøkkener, men også for fødevarer, der bliver pakket ind på salgsstedet efter køberens ønske, eller som er færdigpakket med henblik på direkte salg.

Det er virksomhedens ansvar at kunne oplyse indholdet af det anpriste næringsstof og sørge for, at anprisnings- og vildledningsreglerne er overholdt. Nødvendige oplysninger om fødevarens sammensætning og næringsindhold skal være tilgængelige for kontrollen.

8.2. Tilsætning af vitaminer og mineraler

Hvis en virksomhed frivilligt tilsætter vitaminer og/eller mineraler til en fødevarer, skal fødevaren næringsdeklareres. Dette fremgår af artikel 7, stk. 3, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) Nr. 1925/2006 af 20. december 2006 om tilsætning af vitaminer og mineraler samt visse andre stoffer til fødevarer (i det følgende benævnt som "berigelsesforordningen"). Se også fødevareinformationsforordningens artikel 50.

Næringsdeklarationen skal indeholde de samme elementer som den obligatoriske næringsdeklaration. Den samlede mængde af de tilsatte vitaminer og mineraler efter tilsætning til fødevaren skal deklareres. Dette gælder også ikke-færdigpakkede fødevarer tilsat vitaminer og mineraler. I dette tilfælde kan virksomheden give oplysningerne på et skilt eller i medfølgende dokumenter.

Ved direkte tilsætning skal der i næringsdeklarationen stå den samlede mængde af vitaminer og mineraler efter tilsætningen til fødevaren, dvs. både naturligt og tilsat indhold (se afsnit 4.8). En tilsætning af vitaminer og mineraler er kun mulig, hvis de pågældende vitaminer og mineraler forekommer i mindst en betydelig mængde i fødevaren, som defineret i bilag XIII i fødevareinformationsforordningen. Dette fremgår af berigelsesforordningens artikel 6, stk. 6.

Ved indirekte tilsætning af vitaminer eller mineraler er der ikke krav om næringsdeklaration af de pågældende vitaminer og mineraler. En indirekte tilsætning er f.eks., når en kage indeholder margarine tilsat vitamin A, når en pølse indeholder salt tilsat jod, eller når en pastasalat indeholder frikadeller tilsat jern. Ved indirekte tilsætning vil fødevaren typisk heller ikke kunne overholde kravet til betydelig mængde for at kunne deklareres.

De deklarerede mængder må ikke stå i ingredienslisten. En eventuel frivillig mængdeangivelse af ingredienser skal følge de generelle mærkningsbestemmelser, hvilket vil sige, at dette i så fald vil skulle angives ved den procent ingrediensen udgjorde på fremstillingstidspunktet. En sådan mængdeangivelse vil som udgangspunkt ikke give mening, fordi der er tale om så små værdier og kan derfor give anledning til vildledning. Det vil ligeledes ikke være tilladt i ingredienslisten at angive mængden af vitaminer eller mineraler i en ingrediens, f.eks. ”tomatekstrakt med 6 mg vitamin C”. Dette vil være omfattet af anprisningsreglerne.

9. Undtagelser fra kravet om næringsdeklaration

En række fødevarer er undtaget fra næringsdeklarationskravet:

- 1) Ikke-færdigpakkede fødevarer, herunder dem, der pakkes på forbrugerens anmodning eller er færdigpakkede til direkte salg. Dette fremgår af fødevareinformationsforordningens artikel 44, stk. 1, litra a, og mærkningsbekendtgørelsens § 15. Se også mærkningsvejledningens afsnit 13.3.

Som beskrevet i afsnit 8.1.2. er der heller ikke krav om næringsdeklaration for ikke-færdigpakkede fødevarer, der ernærings- eller sundhedsanpriser. Hvis en virksomhed tilsætter vitaminer og/eller mineraler til ikke-færdigpakkede fødevarer, skal fødevarerne imidlertid næringsdeklareres. Se afsnit 8.2.

En ikke-færdigpakket fødevare er:

- en fødevare helt uden indpakning (f.eks. frugt og grøntsager i løs vægt, fødevarer, som udbydes ved selvbetjening, eller et måltid, der serveres på et spisested).
 - en fødevare, der pakkes ind på salgsstedet på anmodning af forbrugeren (f.eks. kager, ost eller ”fast-food to go”, der indpakkes, når forbrugeren har afgivet bestilling). eller måltider, der efter bestilling udbringes til ældre.
 - en fødevare, der er færdigpakket med henblik på direkte salg (f.eks. tre stykker smørrebrød, der er pakket ind i én pakning og udstillet i disken).
- 2) Alkoholholdige drikkevarer, dvs. drikkevarer som indeholder mere end 1,2 volumenprocent alkohol. Dette fremgår af fødevareinformationsforordningens artikel 16, stk. 4.
 - 3) Færdigpakkede fødevarer, der er angivet i fødevareinformationsforordningens bilag V, og som også er listet i dette kapitel. Dette fremgår af fødevareinformationsforordningens artikel 16, stk. 3.

Færdigpakkede fødevarer, der er fritaget kravet om næringsdeklaration, skal alligevel næringsdeklareres, hvis en virksomhed bruger ernærings- eller sundhedsanprisninger eller tilsætter vitaminer og/eller mineraler (se kapitel 8).

Kommissionens vejledning (3.6.1. og 3.6.2.):

Spørgsmål: Hvilke undtagelser er der fra den obligatoriske næringsdeklaration?

Relevante bestemmelser: artikel 16, stk. 3 og 4, artikel 30, stk. 4 og 5, og artikel 44, stk. 1, litra b), bilag V

Svar: Produkterne i bilag V er undtaget fra kravet om obligatorisk næringsdeklaration, undtagen i forbindelse med en ernærings- eller sundhedsanprisning.

Desuden gælder undtagelsen for alkoholholdige drikkevarer (der indeholder over 1,2 % alkohol) og for ikke-færdigpakkede fødevarer (medmindre det er påbudt ifølge en specifik EU-lov eller national foranstaltning). Såfremt oplysningerne om det ernæringsmæssige indhold angives på frivilligt grundlag, skal bestemmelserne om obligatorisk næringsdeklaration følges. Dog:

- For alkoholholdige drikkevarer kan næringsdeklarationen begrænses til energiværdien. Ingen krav til særligt format.
- For ikke-færdigpakkede fødevarer kan indholdet af næringsdeklarationen begrænses til energiværdien alene eller energiværdien sammen med mængden af fedt, mættede fedtsyrer, sukkerarter og salt. Det er tilstrækkeligt at angive oplysningerne i næringsdeklarationen pr. portion eller pr. forbrugsenhed, forudsat at den anvendte portion eller enhed anføres, og antallet af portioner eller enheder angives.

Se kapitel 11 for information om frivillig næringsdeklaration af fødevarer, der er fritaget fra kravet om næringsdeklaration.

For følgende færdigpakkede fødevarer, som angivet i fødevareinformationsforordningens bilag V, er der ikke krav om næringsdeklaration:

1) *Uforarbejdede produkter der kun indeholder én ingrediens eller kategori af ingredienser.*

Dette er f.eks. uforarbejdet frugt, grøntsager, kød, fisk og æg. Definitionen af uforarbejdede produkter fremgår af artikel 2, stk. 1, litra n, i hygiejneforordningen⁴ og omfatter fødevarer, der f.eks. er blevet adskilt, parteret, kløvet, udskåret, udbenet, hakket, afhudet, flået, formalet, opskåret, rensset, afpudset, afskallet, pillet, knust, kølet, frosset, dybfrosset eller optøet.

Produkter, der kun består af én ingrediens, men som har gennemgået en forarbejdning, der ikke er nævnt ovenfor (eller minder om) er dog omfattet af kravet om næringsdeklaration (f.eks. tørring, varmebehandling eller ekstrahering). Eksempelvis betragtes tørrede frugter, såsom rosiner eller abrikoser, som forarbejdede produkter og skal næringsdeklareres.

En kategori af ingredienser betyder en blanding af flere enkeltstående uforarbejdede ingredienser af samme kategori i samme pakning. F.eks. vil en blanding af forskellige uforarbejdede nødder (f.eks. cashewnødder, hasselnødder og mandler) være fritaget fra kravet om næringsdeklaration.

Kommissionens vejledning (3.6.2.):

Spørgsmål: Er følgende fødevarer fritaget fra kravet om obligatorisk næringsdeklaration?

Relevante bestemmelser: bilag V

Svar: Vedr. kategorien uforarbejdede produkter, der kun indeholder én ingrediens eller kategori af ingredienser

– Mel (f.eks. hvedemel) – Ja, på følgende betingelser:

Mel, som ikke indeholder tilsatte ingredienser, f.eks. tilsætningsstoffer, vitaminer og mineraler, og som ikke er blevet forarbejdet ud over afskalling og formaling, betragtes som et uforarbejdet produkt (1).

– Parboiled ris og forkogt ris - Nej

Parboiled ris bliver forkogt og kan derfor ikke anses for at være et uforarbejdet produkt. Men ris er omfattet af undtagelsen for uforarbejdede produkter, der kun indeholder én ingrediens eller kategori af ingredienser.

– Vegetabilske olier - Nej

Vegetabilske olier er forarbejdede produkter og er derfor ikke omfattet af undtagelsen for uforarbejdede produkter, der kun indeholder én ingrediens eller kategori af ingredienser.

– Sukkerarter - Nej

Sukker er et forarbejdet produkt og er derfor ikke omfattet af undtagelsen for uforarbejdede produkter, der kun indeholder én ingrediens eller kategori af ingredienser.

– Honning - Ja

Honning betragtes som en uforarbejdet fødevarer og består af bestanddele og ikke ingredienser som forklaret i betragtning 3 til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/63/EU om ændring af Rådets direktiv 2001/110/EF om honning. Honning er derfor omfattet af undtagelsen fra kravet om obligatorisk næringsdeklaration.

2) *Forarbejdede produkter, der som eneste forarbejdning er modnet, og som kun indeholder én ingrediens eller kategori af ingredienser.*

Forarbejdede produkter er fødevarer, der fremkommer ved forarbejdning af uforarbejdede produkter. Se definition på forarbejdning og forarbejdede produkter i artikel 2, stk. 1, litra m og o, i hygiejneforordningen. Disse produkter kan indeholde stoffer, der er nødvendige for fremstillingen eller for at give produkterne særlige egenskaber.

Det er kun for de forarbejdede fødevarer, som er modnede og består af én ingrediens, at der ikke er krav om næringsdeklaration. Kravet om næringsdeklaration gælder for fødevarer, som f.eks. er kogt.

Forarbejdede modnede kødprodukter, som f.eks. er tilsat salt, er omfattet af kravet om næringsdeklaration, da de ikke længere består af kun én ingrediens.

3) *Drikkevand, herunder drikkevand, der udelukkende er tilsat kuldioxid og/eller aromaer.*

Hvis der er brugt andre tilsætninger (f.eks. sukkerarter eller næringsstoffer), er produktet omfattet af kravet om næringsdeklaration. Reglerne om næringsdeklaration gælder ikke for naturligt mineralvand.

4) *Krydderurter, krydderier eller blandinger heraf.*

Undtagelsen omfatter også krydderier eller krydderiblandinger, som er tilsat f.eks. tilsætningsstoffer, aromaer eller salt. Produktet skal næringsdeklareres, hvis der er tilsat stoffer, der ændrer produktets næringsværdi (f.eks. sukker).

Kommissionens vejledning (3.6.2.):

Spørgsmål: Er følgende fødevarer fritaget fra kravet om obligatorisk næringsdeklaration?

Relevante bestemmelser: bilag V

Svar: Vedr. kategorien Krydderurter, krydderier eller blandinger heraf

– krydderurte- og krydderiprodukter med indhold af aromaer og/eller surhedsregulerende midler ja

Krydderurter, krydderier eller blandinger heraf er undtaget fra kravet om obligatorisk næringsdeklaration, idet de forbruges i små mængder og ikke har nogen betydende ernæringsmæssig virkning på kosten. Ligeledes er sådanne produkter med aromaer og/eller surhedsregulerende midler omfattet af undtagelsen, forudsat at aromaerne og/eller de surhedsregulerende midler ikke har en betydende ernæringsmæssig virkning.

5) *Salt og erstatninger herfor.*

Erstatninger for salt er andre former for salt end almindeligt husholdningssalt/natriumchlorid (f.eks. kalium- og magnesiumsalte). Andre former for saltholdige smagstilsætninger (f.eks. bouillonterninger) er omfattet af kravet om næringsdeklaration.

Kommissionens vejledning (3.6.2.):

Spørgsmål: Er følgende fødevarer fritaget fra kravet om obligatorisk næringsdeklaration?

Relevante bestemmelser: bilag V

Svar: Vedr. kategorien Salt og salterstatninger

- Salt tilsat jod nej

Ifølge artikel 7, stk. 3, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1925/2006 om tilsætning af vitaminer og mineraler samt visse andre stoffer til fødevarer stilles der krav om obligatorisk næringsdeklaration for produkter, hvori der er tilsat vitaminer og mineraler. Imidlertid er obligatorisk tilsætning af jod til salt ikke omfattet af forordning (EF) nr. 1925/2006, og de specifikke bestemmelser om mærkning af mængden af tilsat jod findes i national lovgivning.

6) *Sødestoffer til bordbrug.*

”Sødestoffer til bordbrug” er produkter af tilladte sødestoffer, der kan indeholde andre fødevaretilsætningsstoffer/fødevareingredienser, og som sælges til den endelige forbruger som en sukkererstatning.

Saccharose, andre sukkerarter eller andre produkter med sødende egenskaber, f.eks. frugtsirup, hører ikke ind under definitionen på ”sødestof”. Dette følger af artikel 3, stk. 2, litra a, nr. i, i forordning om fødevaretilsætningsstoffer⁵.

7) *Kaffeekstrakter, opløselig kaffeekstrakt, pulverkaffe, instant kaffe, cikorieekstrakt, opløselig cikorie, instant cikorie, hele eller malede kaffebønner og hele eller malede koffeinfri kaffebønner.*

Færdigbrygget kaffe solgt på flasker samt forskellige ”kaffeprodukter”, som er tilsat f.eks. sukker eller mælkepulver, er omfattet af kravet om næringsdeklaration. Dette følger af direktiv om kaffeekstrakter og cikorieekstrakter⁶.

8) *Urte- og frugtte, te, koffeinfri te, pulverte eller teekstrakt, koffeinfri pulverte eller teekstrakt, som ikke indeholder andre tilsatte ingredienser end smagsstoffer, der ikke ændrer teens næringsværdi.*

Undtagelsen omfatter også produkter, der f.eks. er tilsat aromaer eller tilsætningsstoffer. Tilsætning af f.eks. sukker betyder, at produktet er omfattet af kravet om næringsdeklaration.

9) *Gæret eddike og eddikeerstatninger, inkl. dem, der udelukkende er tilsat aromaer.*

Hvis der til produktet er brugt andre tilsætninger end aromaer (f.eks. salt), er produktet omfattet af kravet om næringsdeklaration.

Kommissionens vejledning (pkt. 3.6.2.):

Spørgsmål: Er følgende fødevarer fritaget fra kravet om obligatorisk næringsdeklaration?

Relevante bestemmelser: bilag V

Svar: Vedr. kategorien Gæret eddike og eddikeerstatninger, inkl. dem, der udelukkende er tilsat aromaer

– gæret eddike med tilsat salt nej

Undtagelsen for gæret eddike og eddikeerstatninger gælder kun for produkter, hvortil der alene er tilsat aromaer.

10) *Aromaer.*

Se forordning om aromaer m.v.⁷

11) *Fødevaretilsætningsstoffer.*

Se forordning om fødevaretilsætningsstoffer.

12) *Tekniske hjælpestoffer.*

Se forordning om fødevaretilsætningsstoffer.

13) *Fødevareenzymmer.*

Se forordning om fødevareenzymmer⁸.

14) *Gelatine.*

15) *Sammensatte midler, der får marmelade, gelé og lign. til at stivne.*

De sammensatte midler er f.eks. pectinholdige produkter, der er udvundet af tørrede presserester af æbler, skaller af citrusfrugter, kvæder eller en blanding heraf ved behandling med fortyndet syre og efterfølgende delvis neutralisering med natrium- eller kaliumsalte (»flydende pectin«).

Produkter, der indeholder pektin eller andre geleringsmidler (f.eks. syltesukker), er omfattet af kravet om næringsdeklaration.

16) *Gær.*

Undtagelsen omfatter ”ren gær” (både almindelig presse-gær og tørt-gær). Sammensatte produkter til bagning, hvor gær er en bestanddel, er omfattet af kravet om næringsdeklaration.

17) *Tyggegummi.*

Omfatter alle former for tyggegummi. Hvis en virksomhed anpriser tyggegummiet (f.eks. som sukkerfrit) eller tilsætter vitaminer/mineraler til tyggegummiet, skal det næringsdeklareres (se kapitel 8).

18) *Fødevarer i emballage eller beholder, hvis største overflade har et areal på mindre end 25 cm².*

Den ”største yderflade” er en hel side af emballagen (højde x bredde). Det er sværere at bestemme den største yderflade for cylinderformet/flaskeformet emballage end for kasseformet. En praktisk tilgang til begrebet ”største yderflade” er at udelukke top, bund og kanter i toppen/bunden af dåser samt kanter/hals på flasker og krukker.

- 19) *Fødevarer, herunder håndværksfødevarer, der leveres direkte fra producenten af små mængder produkter til den endelige forbruger eller til lokale detailvirksomheder, der leverer direkte til den endelige forbruger.*

Undtagelsen gælder, hvis fødevarerne bliver leveret direkte fra producenten (af små mængder) til enten forbrugeren, herunder ved fjernsalg, eller til lokale detailvirksomheder, som sælger direkte til forbrugeren.

Baggrunden for bestemmelsen er, at det vil være forbundet med forholdsmæssigt store omkostninger at påføre en korrekt næringsdeklaration for fødevarer, der produceres i mindre mængder, herunder produkter, f.eks. håndværksfødevarer, der ofte varierer fra dag til dag. Hensynet bag bestemmelsen er således at regulere detailproduktion af "håndværksfødevarer" og ikke masseproducerede fødevarer.

Undtagelsen vil som udgangspunkt gælde for de mindre produktioner (af f.eks. færdigretter, sandwich og smørrebrød), der fremstilles i detailforretninger (inkl. supermarketers slagter-, bager- eller delikatesseafdelinger). Det gælder både fødevarer, som sælges direkte til forbrugerne i egen detailforretning og til andre detailforretninger i nabolaget, som så sælger fødevarerne til forbrugerne.

Produktion omfatter ikke ompakning af produkter, der modtages fra en anden produktionsvirksomhed, som er ansvarlig for at give tilstrækkelig information om produktet.

Ikke-færdigpakkede fødevarer, herunder fødevarer pakket på forbrugers anmodning og fødevarer pakket til direkte salg, er generelt fritaget kravet om næringsdeklaration.

Fødevarer, der fremstilles, pakkes og udbydes til salg i samme detailforretning i længere tid end en normal salgsdag er også fritaget kravet om næringsdeklaration (se indledningsvist i dette kapitel samt afsnit 11.1). Dette fremgår af mærkningsbekendtgørelsens § 15 og er beskrevet yderligere i mærkningsvejledningens afsnit 13.2.

Bemærkninger vedrørende "små mængder":

Undtagelsen omfatter produktion af små mængder af fødevarer. Det skal konkret vurderes, om der er tale om "produktion af små mængder". Ved denne vurdering indgår f.eks. produkttype og virksomhedens omsætning i øvrigt. Alle små/mindre fødevarevirksomheder (f.eks. bestemt ud fra omsætning eller antal ansatte) er derfor som udgangspunkt ikke generelt fritaget fra at næringsdeklarere.

Små/mindre produktioner af ikke-standardiserede fødevarer, hvor sammensætningen af produktet ofte varierer, eller små mængder af standardiserede fødevarer, f.eks. lejlighedsvis produktioner som sæsonvarer eller lignende, vil typisk kunne betegnes som "små mængder". Det kan være salg fra detailvirksomheder, som har mindre produktioner af forskellige fødevarer, eller salg fra primærproducenter, der sælger lokalt eller direkte til forbrugeren (f.eks. stalddørssalg eller gårdbutikker).

"Små mængder" kan ikke umiddelbart sidestilles med de mængder, der refereres til for så vidt angår "1/3-reglen" for detailvirksomheder, da der er tale om forskellige formål. "1/3-reglen" er baseret på afstandskravet i modsætning til "små mængder", som er baseret på produkttype og virksomhedens omsætning.

Bemærkninger vedrørende ”lokalt”:

Undtagelsen gælder, hvis der er tale om et begrænset salg i lokalområdet og ikke et salg til detailvirksomheder i hele landet.

Med hensyn til forståelsen af ”lokalt” tages udgangspunkt i afstandsgrænserne som defineret i autorisationsreglerne. Se mere i § 19 i autorisationsbekendtgørelsen⁹, hvor det fremgår, at der er tale om salg til detailvirksomheder indenfor en radius af 50 km (alle typer animalske fødevarer) eller indenfor samme eller tilstødende region (forarbejdede animalske fødevarer). Dette er også yderligere beskrevet i autorisationsvejledningen¹⁰. Man kan således tage udgangspunkt i disse afstandsgrænser – dvs. inden for en radius af 50 km eller inden for samme eller tilstødende region – for både animalske og ikke-animalske produkter i vurderingen af, hvornår noget er lokalt.

Danmark er opdelt i regionerne: Region Hovedstaden, Region Sjælland, Region Syddanmark, Region Midtjylland og Region Nordjylland. Der er som udgangspunkt ikke tale om fødevarer, som sælges på tværs af landegrænserne.

10. Frivillig gentagelse af næringsdeklarationen

Som nævnt i afsnit 3.3. er det som supplement til den obligatoriske næringsdeklaration muligt at gentage nogle af næringsdeklarationsoplysningerne på en færdigpakket fødevare. Dette fremgår af fødevareinformationsforordningens artikel 30, stk. 3.

Det er et krav, at denne gentagelse skal være i det primære synsfelt, og at den ikke erstatter den obligatoriske næringsdeklaration. Se fødevareinformationsforordningens artikel 34, stk. 3. Virksomheden kan også vælge at placere den obligatoriske næringsdeklaration i det primære synsfelt.

Det primære synsfelt vil typisk være det område på emballagen, som forbrugeren ser først, når varen f.eks. er stillet frem på hylden. Det vil sige på forsiden af pakningen eller i forbindelse med varens navn (rund emballage).

De oplysninger, der må gentages, er:

- energiværdien alene eller
- energiværdi sammen med mængden af fedt, mættede fedtsyrer, sukkerarter og salt.

Oplysningerne skal skrives samlet og i den givne rækkefølge. Der er ikke krav om, at det skal være i samme format (tabelformat) som den obligatoriske næringsdeklaration. Der er dog samme krav til måleenheder, betegnelser, skriftstørrelse m.v. som for den øvrige næringsdeklaration. Se fødevareinformationsforordningens artikel 32, stk. 1, og artikel 34, stk. 3.

Kommissionens vejledning (3.3.6.):

Spørgsmål: Hvilke oplysninger om det ernæringsmæssige indhold kan gentages på emballagen?

Relevante bestemmelser: artikel 30, stk. 3, artikel 32, stk. 2, artikel 33 og artikel 34, stk. 3

Svar: En række af oplysningerne i den obligatoriske næringsdeklaration kan gentages på emballagen i det primære synsfelt, almindeligvis betegnet som »forsiden af pakken«, i et af følgende formater:

- energiværdi
- energiværdi og mængden af fedt, mættede fedtsyrer, sukkerarter og salt.

Bestemmelserne om minimumsskriftstørrelse finder anvendelse på denne gentagne deklaration (artikel 13, stk. 2, og bilag IV, se også punkt 3.2.1).

Den gentagne deklaration er fortsat en liste med defineret og afgrænset indhold. Det er ikke tilladt at anføre yderligere oplysninger i næringsdeklarationen i det primære synsfelt.

Det er tilstrækkeligt at angive oplysningerne i den gentagne deklaration pr. portion eller pr. forbrugsenhed (forudsat at den anvendte portion eller enhed anføres i nær tilknytning til næringsdeklarationen, og antallet af portioner eller enheder angives på emballagen). Energiværdien skal imidlertid ligeledes anføres pr. 100 g eller pr. 100 ml.

Det er ikke tilladt at gentage oplysning om ét enkelt næringsstof, f.eks. "10 g fedt", med mindre dette er et krav i EU- eller national lovgivning. Dette er eksempelvis tilfældet for visse typer konsummælk eller visse typer smørbare fedtstoffer.

Det kan også være muligt at angive oplysninger om et næringsstof, eksempelvis "fedtindhold < 3%", hvis dette er i overensstemmelse med reglerne for ernærings- og sundhedsanprisninger (ernæringsanprisning), og såfremt det ikke er i strid med fødevareinformationsforordningens artikel 7, stk. 1, litra c.

Kommissionens vejledning (3.3.9.):

Spørgsmål: Er det tilladt at mærke forsiden af pakken med indholdet af et enkelt næringsstof, f.eks. X % fedt?

Relevante bestemmelser: artikel 30, stk. 3

Svar: Den frivillige gentagelse af næringsdeklarationen gør det ikke muligt at angive et enkelt næringsstof, idet de oplysninger, der skal angives, ville være enten energiværdien alene eller energiværdien samt mængderne af fedt, mættede fedtsyrer, sukkerarter og salt.

Imidlertid må etiketten indeholde deklarationen af et enkelt næringsstofindhold, når denne deklaration er påbudt ved lov, såsom fedtindholdet i:

- visse typer konsummælk, der er angivet i bilag VII, del IV, punkt III, afsnit 1, til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1308/2013 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter
- visse typer smørbare fedtstoffer, der er angivet i bilag VII, del VII, punkt I og tillæg II dertil, til forordning (EU) nr. 1308/2013 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter.

Det vil også være muligt at påføre angivelser såsom »fedtfattig« eller »fedtindhold < 3 %«, såfremt betingelserne for at benytte denne anprisning og de øvrige relevante bestemmelser i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1924/2006 om ernærings- og sundhedsanprisninger af fødevarer er opfyldt, og såfremt artikel 7, stk. 1, litra c), i forordning (EU) nr. 1169/2011 også er overholdt.

Se også afsnit 8.1. om ernærings- og sundhedsanprisninger.

Frivillige supplerende oplysninger, som er angivet i den obligatoriske næringsdeklaration på bagsiden af pakken (f.eks. oplysninger om energiværdien og mængderne af fedt, mættede fedtsyrer, sukkerarter og salt), kan bruges til gentagelse af næringsdeklarationen på forsiden af pakken. De frivillige supplerende oplysninger kan også angives på forsiden af pakken, som en procentdel af referenceindtag. Angivelse i procent af referenceindtag kan ikke stå alene uden oplysninger om mængde pr. 100 g/100 ml eller pr. portion/forbrugsenhed i samme format.

Kommissionens vejledning (3.3.7.):

Spørgsmål: Hvis de gentagne oplysninger om det ernæringsmæssige indhold i det primære synsfelt (»forsiden af pakken«) udtrykkes som en procentdel af referenceindtagene, skal disse oplysninger da også anføres i den obligatoriske næringsdeklaration (»bagsiden af pakken«)?

Relevante bestemmelser: artikel 30, stk. 3, artikel 32, stk. 4, og artikel 33, bilag XIII

Svar: Oplysninger om det ernæringsmæssige indhold gentaget på frivilligt grundlag i det primære synsfelt (»forsiden af pakken«) må kun omfatte oplysninger om energiværdien eller om mængden af fedt, mættede fedtsyrer, sukkerarter og salt. Disse oplysninger skal også angives i den obligatoriske næringsdeklaration (»bagsiden af pakken«). Det er imidlertid muligt at angive disse oplysninger på forsiden af pakken som en procentdel af referenceindtag (ud over de absolutte værdier), selv om denne udtryksform ikke anvendes i den obligatoriske næringsdeklaration.

Ved gentagelse i det primære synsfelt vil det være muligt at angive indholdet pr. portion/forbrugsenhed alene eller sammen med pr. 100 g/100 ml. Dette fremgår af fødevareinformationsforordningens artikel 33, stk. 2. Se afsnit 5.2.1. Den anvendte portion/forbrugsenhed skal i dette tilfælde også angives tæt på den gentagne næringsdeklaration, jf. forordningens artikel 33, stk. 4. Hvis man vælger at angive indholdet pr. portion alene, skal energiindholdet altid oplyses pr. 100 g eller pr. 100 ml. Se fødevareinformationsforordningens artikel 34, stk. 2, 2. led.

Eksempel på gentagelse af næringsdeklaration pr. 100 g:

Sødmælk

	Næringsindhold pr. 100 g
Energi	262 kJ/ 63 kcal
Fedt	3,5 g
heraf mættede fedtsyrer	2,3 g
Sukkerarter	4,5 g
Salt	0,12 g

Eksempel på gentagelse af deklarationen pr. portion og med oplysninger om mængde i procent af referenceindtag pr. portion:

Rugbrød, fuldkorn

	Næringsindhold pr. 100 g	Pr. portion (1 skive = 50 g)	% af referenceindtag* pr. portion
Energi	869 kJ/ 206 kcal	435 kJ/ 103 kcal	5 %
Fedt		0,6 g	1 %
heraf mættede fedtsy- rer		0,1 g	1 %
Sukkerarter		1,6 g	2 %
Salt		0,7 g	12 %

* Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8400 kJ/2000 kcal).

Bemærkninger til eksemplet ovenfor:

Det er i dette tilfælde (% af referenceindtag pr. portion) ikke et krav at tilføje følgende erklæring: "Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8 400kJ/2000kcal)", men det kan gøres frivilligt.

Den anvendte portion skal være angivet i nærheden, og antallet af portioner i pakningen skal angives. F.eks. hvis pakningens indhold er 500 g, vil der skulle oplyses, at der er 10 portioner (10 skiver) i pakningen.

Når man vælger at gentage næringsdeklarationsoplysninger pr. portion alene, skal energiværdien oplyses pr. 100 g.

Eksempel på gentagelse af deklarationen, energiværdien alene, pr. portion og med oplysninger om mængde i procent af referenceindtag pr. portion (enkeltportionspakning):

Chokoladebar

Næringsindhold	pr. 100 g	pr. portion (1 stk = 70 g)	% af referenceindtag (RI)* pr. portion
Energi	1902 kJ/ 453 kcal	1331 kJ/ 317 kcal	16 %

* Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (840 kJ/2000 kcal).

Bemærkninger til eksemplet ovenfor:

Det er i dette tilfælde (% af referenceindtag pr. portion) ikke et krav at tilføje følgende erklæring: "Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8 400kJ/2000kcal)", men det kan gøres frivilligt.

Den anvendte portion skal være angivet, også når det gælder enkeltportionspakninger. På en enkeltportionspakning skal det være tydeligt, at en portion omfatter hele pakningens indhold. Når man vælger at gentage næringsdeklarationsoplysninger pr. portion alene, skal energiværdien oplyses pr. 100 g.

11. Særlige regler for fødevarer undtaget krav om næringsdeklaration

Hvis næringsdeklaration bliver brugt frivilligt, skal den opfylde de samme krav som den obligatoriske. Dette fremgår af fødevareinformationsforordningens artikel 36, stk. 1.

Der er dog særlige muligheder for næringsdeklaration af visse fødevarer, som er fritaget krav om næringsdeklaration.

11.1. Frivillig næringsdeklaration af ikke-færdigpakkede fødevarer

For ikke-færdigpakkede fødevarer er der ikke krav om næringsdeklaration, medmindre de er tilsat vitaminer og mineraler. Se fødevareinformationsforordningens artikel 44, stk. 1, litra b. Der stilles heller ikke krav om næringsdeklaration, selvom de ikke-færdigpakkede fødevarer ernærings- eller sundhedsanpriser (jf. anprisningsforordningens artikel 1, stk. 2) og heller ikke selvom der er tale om ikke-færdigpakkede fødevarer, som fremstilles, pakkes og udbydes til salg i samme detailforretning i længere tid end en normal salgsdag. Se mærkningsbekendtgørelsens § 15.

Hvis virksomheder frivilligt ønsker at bruge næringsdeklaration på ikke-færdigpakkede fødevarer, kan de enten bruge samme næringsdeklaration som for de færdigpakkede fødevarer eller begrænse næringsdeklarationen til:

- energiværdien, eller
- energiværdien sammen med fedt, mættede fedtsyrer, sukkerarter og salt.

Dette fremgår af fødevareinformationsforordningens artikel 30, stk. 5.

Hvis man f.eks. ønsker at deklarere kostfiber for ikke-færdigpakkede produkter, skal man til gengæld bruge den obligatoriske næringsdeklaration suppleret med frivillig oplysning om kostfiber.

Hvis man bruger den forkortede frivillige version af næringsdeklarationen, kan man nøjes med at skrive pr. portion/forbrugsenhed (se afsnit 5.2.1). Det er også tilladt at deklarere pr. 100 g/100 ml. Se fødevareinformationsforordningens artikel 33, stk. 3. Hvis man frivilligt vælger at angive hele næringsdeklarationen, skal den dog angives pr. 100 g/100 ml. Dette fremgår af fødevareinformationsforordningens artikel 32, stk. 2.

Deklarationen kan stå på et skilt ved siden af produktet, på en brochure, på ”indpakningen” eller lignende.

Næringsdeklarationsoplysningerne skal stå samlet og i den rækkefølge, som er fastsat for næringsdeklarationen generelt. Der er dog ikke krav om tabelformat. Dette fremgår af fødevareinformationsforordningens artikel 34, stk. 4.

11.2. Frivillig næringsdeklaration på alkoholholdige drikkevarer

For alkoholholdige drikkevarer (mindst 1,2 volumenprocent alkohol) er der ikke krav om næringsdeklaration. Dette fremgår af fødevareinformationsforordningens artikel 16, stk. 4.

Virksomheder, der frivilligt ønsker at næringsdeklarere alkoholholdige drikkevarer, kan enten bruge samme næringsdeklaration som for de færdigpakkede fødevarer eller bruge energiværdien alene. Dette fremgår af fødevareinformationsforordningens artikel 30, stk. 4. I begge tilfælde skal oplysningerne angives pr. 100 g/100 ml og kan suppleres med oplysninger pr. portion. Se fødevareinformationsforordningens artikel 32, stk. 2 samt artikel 33, stk. 1, litra a.

Ved brug af ernæringsanprisninger:

Hvis virksomheden bruger ernæringsanprisninger om alkoholindhold (f.eks. ”reduceret indhold af alkohol”), bliver det et krav at næringsdeklarere. Næringsdeklarationen skal indeholde de samme elementer som den obligatoriske næringsdeklaration, men den samlede mængde af alkohol skal også stå pr. 100 g/100 ml i samme synsfelt som næringsdeklarationen (se afsnit 8.1.1). Dette fremgår af anprisningsforordningens artikel 7 og fødevareinformationsforordningens artikel 49. De nærmere bestemmelser for angivelse af alkoholindhold fremgår af artikel 28 og bilag XII i fødevareinformationsforordningen.

11.3. Frivillig næringsdeklaration af færdigpakkede fødevarer fritaget krav om næringsdeklaration (bilag V)

Der er ikke særlige regler ved frivillig næringsdeklaration af de fødevarer, der er oplistet i fødevareinformationsforordningens bilag V. Når næringsdeklarationen bliver brugt frivilligt på disse fødevarer, skal den derfor opfylde de krav, der er for den obligatoriske næringsdeklaration. Dette fremgår af fødevareinformationsforordningens artikel 36, stk.1. F.eks. skal en uforarbejdet, færdigpakket fødevare, der kun består af én ingrediens (f.eks. en pose nødder), overholde reglerne for næringsdeklaration af færdigpakkede fødevarer, når den frivilligt næringsdeklareres. Dette inkluderer angivelse pr. 100 g/100 ml.

Ved frivillig angivelse af næringsdeklaration, f.eks. gentagelse af næringsdeklarationen i det primære synsfelt, kræves det dog ikke, at den skal være på dansk eller på sprog, der kun ved uvæsentlige forskelle

i stavning adskiller sig fra dansk. Sprogkravet (fødevareinformationsforordningens artikel 15) omfatter al obligatorisk fødevareinformation.

Der er krav om næringsdeklaration, hvis virksomheden bruger ernærings- og sundhedsanprisninger eller tilsætter vitaminer/mineraler til disse produkter. Deklarationen skal indeholde de samme elementer som den obligatoriske næringsdeklaration og skal desuden indeholde det stof, som anprisningen handler om, og/eller det tilsatte vitamin/mineral (se kapitel 8).

Fødevarestyrelsen, den 12. juli 2023

HENRIK DAMMAND NIELSEN

/ Maria Magelund Madsen

- ¹ Scientific Opinion on Dietary Reference Values for carbohydrates and dietary fibre, EFSA Journal 2010; 8(3):1462.
- ² Guidance document for competent authorities for the control of compliance with EU legislation with regard to methods of analysis for determination of the fibre content declared on the label (December 2012).
- ³ Vejledning til brug for myndighedernes kontrol med overholdelse af EU-lovgivningen med hensyn til fastsættelse af tolerancer for næringsstofværdier angivet på etiketter (December 2012).
- ⁴ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) Nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarehygiejne.
- ⁵ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) Nr. 1333/2008 af 16. december 2008 om fødevaretilsætningsstoffer.
- ⁶ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1999/4/EF af 22. februar 1999 om kaffeekstrakter og cikorieekstrakter. Direktivet er implementeret i Bekendtgørelse nr. 829 af 1. september 2000 om kaffe- og cikorieekstrakter.
- ⁷ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) Nr. 1334/2008 af 16. december 2008 om aromaer og visse fødevareingredienser med aromagivende egenskaber til anvendelse i og på fødevarer og om ændring af Rådets forordning (EØF) nr. 1601/91, forordning (EF) nr. 2232/96, forordning (EF) nr. 110/2008 og direktiv 2000/13/EF.
- ⁸ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) Nr. 1332/2008 af 16. december 2008 om fødevareenzymer og om ændring af Rådets direktiv 83/417/EØF, Rådets forordning (EF) nr. 1493/1999, direktiv 2000/13/EF, Rådets direktiv 2001/112/EF og forordning (EF) nr. 258/97.
- ⁹ Bekendtgørelse nr. 2247 af 1. december 2021 om autorisation og registrering af fødevarevirksomheder m.v.
- ¹⁰ Vejledning nr. 9297 af 21. marts 2022 om autorisation og registrering af fødevarevirksomheder m.v.

Dagligt referenceindtag af vitaminer og mineraler

Vitaminer og mineraler, som kan deklarerer, og deres næringsstofreferenceværdier (NRV) (voksne).

Vitaminer	Referenceindtag
Vitamin A	800 µg
Vitamin D	5 µg
Vitamin E	12 mg
Vitamin K	75 µg
Vitamin C	80 mg
Thiamin	1,1 mg
Riboflavin	1,4 mg
Niacin	16 mg
Vitamin B6	1,4 mg
Folsyre	200 µg
Vitamin B12	2,5 µg
Biotin	50 µg
Pantothensyre	6 mg
Mineraler	Referenceindtag
Kalium	2000 mg
Chlorid	800 mg
Calcium	800 mg
Phosphor	700 mg
Magnesium	375 mg
Jern	14 mg
Zink	10 mg
Kobber	1 mg
Mangan	2 mg
Fluorid	3,5 mg
Selen	55 µg
Chrom	40 µg
Molybdæn	50 µg
Jod	150 µg

Bilag 2

Referenceindtag af energi og visse andre næringsstoffer end vitaminer og mineraler

Energi eller næringsstof	Referenceindtag
Energi	8 400 kJ (2 000 kcal)
Fedt i alt	70 g
Mættede fedtsyrer	20 g
Kulhydrat	260 g
Sukkerarter	90 g
Protein	50 g
Salt	6 g

Referencestoffer og omregningsfaktorer for vitaminer

Mængden af det enkelte vitamin beregnes ud fra de referencestoffer, der er i denne tabel, og de omregningsfaktorer for vitamin A, vitamin E og niacin, der er under tabellen.

Navn	Referencestof	Formel (molvægt)
Vitamin A	Retinol	C ₂₀ H ₃₀ O (286,45)
Vitamin D	Cholecalciferol	C ₂₇ H ₄₄ O (384,64)
Vitamin E	α-Tocopherol	C ₂₉ H ₅₀ O ₂ (430,71)
Vitamin K	Phylloquinon	C ₃₁ H ₄₆ O ₂ (450,70)
Vitamin C	Ascorbinsyre	C ₆ H ₈ O ₆ (176, 12)
Thiamin (Vitamin B1)	Thiamin	C ₁₂ H ₁₇ N ₄ OS (265,37)
Riboflavin (Vitamin B2)	Riboflavin	C ₁₇ H ₂₀ N ₄ O ₆ (376,36)
Niacin	Nikotinamid	C ₆ H ₆ N ₂ O (122,12)
Vitamin B6	Pyridoxin	C ₈ H ₁₁ NO ₃ (169,18)
Folsyre	Folsyre (Pteroylmonoglutaminsyre)	C ₁₉ H ₁₉ N ₇ O ₆ (441,40)
Vitamin B12	Cyanocobalamin	C ₆₃ H ₈₈ CoN ₁₄ O ₁₄ P (1355,37)
Biotin	D-Biotin	C ₁₀ H ₁₆ N ₂ O ₃ S (244,31)
Pantothensyre	D-Pantothensyre	C ₉ H ₁₇ NO ₅ (219,23)

Omregningsfaktorer for vitamin A, vitamin E og niacin:

- Vitamin A: 1 retinolækvivalent (RE)
 - =1 µg retinol
 - =6 µg β-caroten
- Vitamin E: 1 α-tocopherolækvivalent (α-TE) = 1 mg D-α-tocopherol
- Niacin: 1 niacinækvivalent (NE) = 1 mg niacin eller 60 mg tryptofan

Bilag 4

EU-retningslinjer for, hvordan man afrunder værdierne i en næringsdeklaration af fødevarer

Det anbefales at anvende følgende EU-retningslinjer for, hvordan man afrunder ved deklaration af fødevarers næringsindhold.

Næringsstof	Mængde pr. 100 g eller 100 ml	Afrunding
Energi (kJ/kcal)		Til nærmeste 1 kJ/kcal
Fedt*, kulhydrat*, sukkerarter*, protein*, kostfibre*, polyoler, stivelse* (gram)	≥10 g	Til nærmeste 1 g (ingen decimaler)
	<10 g og >0,5 g	Til nærmeste 0,1 g
	Ingen detekterbare mængder eller koncentration på ≤0,5 g	"0 g" eller "<0,5 g" kan angives
Mættede fedtsyrer*, enkeltumættede fedtsyrer*, flerumættede fedtsyrer* (gram)	≥10 g	Til nærmeste 1 g (ingen decimaler)
	<10 g og >0,1 g	til nærmeste 0,1 g
	Ingen detekterbare mængder eller koncentration på ≤0,1 g	"0 g" eller "<0,1 g" kan angives
Natrium (gram)	≥1 g	Til nærmeste 0,1 g
	<1 g og >0,005 g	Til nærmeste 0,01 g
	Ingen detekterbare mængder eller koncentration på ≤0,005 g	"0 g" eller "<0,005 g" kan angives
Salt (g)	≥1 g	Til nærmeste 0,1 g
	<1 g og >0,0125 g	Til nærmeste 0,01 g
	Ingen detekterbare mængder eller koncentration på ≤0,0125 g	"0 g" eller "<0,01 g" kan angives
Vitaminer og mineraler	Vitamin A, folsyre, chlorid, calcium, phosphor, magnesium, jod, kalium	Tre signifikante tal **
	Alle andre vitaminer og mineraler	To signifikante tal

* Gælder ikke for underkategorier.

** Se de supplerende danske retningslinjer i bilag 5.

Danske retningslinjer om afrunding, der supplerer EU-retningslinjerne

Næringsstof	Mængde pr. 100 g eller 100 ml	Afrunding
Vitaminer og mineraler, % af RI*	10 % og derunder – 100 % > 100 %	Nærmeste hele tal Nærmeste med 5 delelige tal Nærmeste med 10 delelige tal
Vitamin A, folsyre, chlorid, calcium, phosphor, magnesium, jod, kalium		I de tilfælde, hvor der er behov for at deklare en mængde over to betydende cifre, anbefales det, at den deklarerede mængde afrundes til to hele tal fra 1 til 9. Det ene tal kan tillige være ”0”. Eksempel: 150 µg folsyre i stedet for 152 µg, eller 300 µg vitamin A i stedet for 304 µg.

* Referenceindtag